ԺԷ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4500 — 6/19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 27 ՇԱՒԱԼ 1318 — ԺԷ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4500

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Ծնդական բոլորակի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն։

ԽԱՐԲԵՐԴ

Եթէ ձեզի ըլլար կամ ձեր գաւառին մէջ վիճակուէր [illegible] չնաշխարհիկ լըռտակ մը, վարդապետ մը՝ եթէ ճիշդ պիտի ըսէինք, որ վեղարը երեսին վրայ քաշելու թուականներէն մինչեւ իր 80 տարիքին մէջ, ժողովուրդին հացը կերաւ, ժողովուրդէն կշտացաւ, կշտացաւ այնքան մը, որ ալ կայքի, կալուածի տէր եղաւ, երջանիկ հասաւ մը, բայց ինքը օր մըն ալ մտքէն չանցուց որ սրկէ հոն իր ձեռքը երկնցնէր ու ըսել տար իր ժողովուրդին թէ՝ բարի եկեղեցական մը, հայր մըն էր գլխուն վերեւ, դուք ի՞նչ կ'ընէիք այն ատեն։

Եթէ ձեզի ըլլար վարդապետ մը, որ 30-35 տարիներու ընթացքով ձեր Առաջնորդը ըլլար, դուք անոր եկեղեցականի խղճին վստահ՝ սպասէիք ու դուք ալ հետը աջակցելու անկեղծ յայտնութիւնով, յուսայիք տեսնել թէ՝ ձեր վիճակային գործերը վերէն վար, բաղձացուած կազմակերպութեան մէջ, դպրոցը իր իմաստը պիտի ունենայ, եկեղեցին՝ շէն ու պաշտուած հաստատութիւն մը՝ իր մէջը ծնրադրողներով, ընտանեկան աւանդութիւնները իրենց տեղը, մինչ ու ամուր փականքի տակ առնուած, շատ այսպէս յոյսով լեցուն ձեր սիրտը, շատ ալ երկար ժամանակ մը սպասող ըլլայիք բայց էն վերջը, պատրանքին ճախուէլ դէմքը երեւար դիմացնիդ, դուք ան ատեն ի՞նչ պիտի ընէիք։

Ի՞նչ պիտի ընէիք, ի՞նչպէս պիտի գանգատէիք, երբ մեծ գաւառ մը յանձնուած տեսնէիք տարիներով, վարդապետի մը, որ օրին խօսք տուած է ժողովուրդին թէ՝ ձրի պիտի ծառայէ, ինք չպիտի ըլլայ դրսեցիի մը պէս ամսական, տարեկան պահանջող. բայց սա ինքը՝ ներսինը՝ հնար եթէ գտնէր, հունա այն լեռն ալ պեղել պիտի տար, որ ինչպէս կ'ըսեն, «ոսկի փոնդան» մըն ալ այն կ'եսին վրայէն խփէ, վանք մըն ալ գտնէ այդ կերպով, որ իր ձեռքին տակ եղածներուն հետ իր ձրի հռչակած ծառայութիւնը պսակաւորէ։ Այս տարի կ'ըսէինք, վանքերէն միայն երկերկու հարիւրական չարեկ հացահատ ու հարիւր լիդրէն աւելի ալ բամպակ կ'ապրոպէ, ու ոսկիի կը վերածէ, 160-170 ոսկիի գումար մը ըսել է ատիկա, ուրկէ տասնոց մըն ալ բաժին չելլեր հանրային հաստատութեան մը. ամբողջութիւնը այն գումարին, հնա՞ր էր խոստովանիլ թէ վարդապետը ի՞նչ ծակերու մէջ կը թմէ։ Այս վանքերու հասոյթն ու ան գեղերէն ձեռք բերած «անվրէպն ու անմոռանալին», պեղին, պտուղադրամը, մուզաքան ու վերջերս ալ ճամբու թէզքէրէի անունով, իւրաքանչիւր ճամբորդէ առած տասնական ղրշը, հաշուեցէք մէյ մը ու պիտի հասնինք թէ՝ բանը չորս հարիւր ոսկիի համարժէք ու աւելի իսկ գումար մը ըսել է, զոր ձրի հռչակուած ծառայութեան մը դիմացը կը գրէ ամէն տարի, դուք ի՞նչ կ'ըսէիք այս վիճակին ու Հայր Սուրբին, որ ատկէ տարբեր վիճակ մը չուզեր ճանչնալ։

Եթէ կ'ըսենք, ձերը ըլլար, վարդապետ մը, որ երէկուան գոց սորված ժամագրքին աղօթքն ալ այսօր մոռցած ըլլար, չգիտնար բնաւ հասարակ գեղի քահանայի մը չափ ալ կարդալ, գրել, չի մտնէր եկեղեցի, մտնէր երեւար ալ հոն, իր ըսած արտասանած աղօթքներուն ամէն մէկ բառը, քովի քահանան չտէր, առանց ասոր ինքը լեզու չի կարենար շարժել, ու մինչ հոն ծառայած այնպէս, ինչպէս սա գէմի չորցած կաղամախը, դուք, սիրելի ընթերցողներ, երկու-երեք անգամ քունքերնիդ քերելէ յետոյ, ա՛լ ի՞նչ պիտի անցնէիք ձեր մտքէն։

Օր մը, վերջապէս, ձեզի եթէ հանդիպէր Առաջնորդ ունենալ ձեր երեսին դէմ այն տեսակ եկեղեցական մը որ ինք առնէ, ինք ծախէ, ժողովի, ժողովականութեան անունները տալու ատեննիդ դէմքը թթուեցնէ, բռնի պասէը, ապօրէնը, իր վճիռներովը ամրցնէ ու դնէ մէկդի, ասոնց վերաբերմամբ դուք ալ օր մը վերջապէս Պոլսոյ Պատրիարքարանին ու Պոլսոյ հայ թերթերուն ինչպէս պիտի գրէիք ձեր է՛ն յուսահատ մէկ վայրկեանին։

Հապա թէ՝ աս գրել մեւն ալ հետեւանք մը չունենար երբե՛ք, ու փոխարէն հակահարուած մըն ալ աւելի կսկիծ մը դնէր ձեր սիրտը, ան ատեն իրօք ի՞նչ լաց պիտի լայիք։

Հոն քաղքին մէջ, կարեւոր կրթական հաստատութիւն մը, Ս. Յակոբի կեդրոնական դպրոցը, երեք չորս ամիսներէ ի վեր փակ կը մնայ ու տղաքը երեք չորս ամիսներէ ի վեր եղան եղածնին, Դուք ի՞նչ պիտի խորհէիք եթէ ձեզի ալ Ս. Յակոբ մը, դպրոց մը՝ ու յետոյ վարդապետ մըն ալ ըլլար, որ այս քայքայումներուն հանդէպ ինքը մխիթարուած ըլլար ըսելով թէ՝ «Ս. Յակոբցիք էվէլ բանն էր որ կը սպասէին, քանի որ հոն միեւնոյն թաղը Ամերիկացի պատուելիներուն դպրոցները կան, որ բոլոր քաղքին համար ալ կրնան բաւէ ըլլալ։» Կը հաւատայի՞ք, սակայն, եթէ ըսէինք, որ քայքայուածը չէ թէ միայն դպրոց մը, հապա ամբողջ դպրոցներն ալ, եկեղեցիներն ալ ըլլային, մեր վարդապետը՝ 40 քոլէի հեռաւորութիւն մը հոնկէ հոս, տեղէն ամէնուն չպիտի շարժէր ու մենք չպիտի տեսնէինք որ այդ ողբալի ժայռը, իր տեղէն՝ սիրական Մէզիրէէն քայլ մը հեռուն ճամբայ առնէ։ Մենք ահա համբերատար քաղքեցիներ, կը տանինք ու պիտի տանինք դեռ այս վիճակը վարելու պաշտուած վարդապետը, որու մասին եղած գանգատներն ալ թուով բիւր ու որակով ալ անբացատրելի ճանճի վըրտուց մը չշարժեցին ոչ մէկ կողմէ։ Կ'ըսէին որ օգնական վարդապետ մը պիտի գայ եկեր հոս վերջապէս. Պատրիարքարանը այդքան մը շնորհք ըրաւ, բայց մեզի համար նորէն հանելուկի պէս բան մը երեւցաւ այդ իսկ շնորհքը՝ խնդիրը գալիք օգնականին, զոր Պատրիարքարանը ճամբայ հանելէ առաջ, Պետրոս վարդապետին կամքն ու հաւանութեան կերպերը կ'ուզէ գիտնալ։

ԽԱՐԲԵՐԴՑԻ

ԴԵՎԱՔԻ ԿՈՅՍԸ

Սոյն հնդկական զրոյցը թարգմանուած է Էտուար Շիւրէի «Les grands Initiés» անուն գիրքէն։ — Զրոյցին մէջ նշանակուած Քանսա, տէրն է Մաթուրայի, որ կ'ուզէ դաշնակցիլ Վինդիա լեռներուն ցեղերու Քալաեհէնի հետ։ Այս վերջինը կ'ընդունի դաշնակցութիւնը, պայմանաւ որ իր աղջիկը՝ Նիզումպան կնութեան առնէ։ Քանսա կը փափաքի Նիզումպայէն արու զաւակ մը ունենալ, բայց Դեւանները չեն հաւնիր։ Օր մը հրապարակային զոհի մը ատեն քուրմերը կը յայտարարեն թէ ապագայ ծնելիքը ոչ թէ Նիզումպայէն այլ Դեվաքիէն պիտի ծնի։ Նիզումպա կը յորդորէ իր էրիկը՝ Քանսան, որ իր քոյրը սպաննէ։ Դեվաքի խոյս կու տայ իր եղբօրմէն։ Այդ փախուստէն կը սկսի ներկայ զրոյցը։

* * *

Դեվաքի իր գեղեցկութիւնը ծածկող հեղեւէ զգեստ մը հագած, երբ մտաւ հսկայ անտառներու ընդարձակ առանձնութիւններուն ծոցը, կը դանդաղէր յոգնութենէն ու անօթութենէն ուժասպառ։ Բայց հազիւ թէ զգաց այս հրաշագեղ անտառներուն ստուերը և ճաշակեց մանգենիի պտուղները և շնչեց աղբիւրի մը զովութիւնը, անիկա վերկենդանացաւ ծաղկոտ ծաղիկի մը պէս։ Նախ և առաջ մտաւ մեծղի կամարներու տակ՝ ձեւացած հաստաբեստ կոճղերէ, որոնց ճիւղերը վերէն վար կախուած հողին մէջ կը մխուէին և իրենց կամարները կը բազմապատկուէին անհունապէս։ Երկար ատեն քալեց հոն, արեւէն ապահով, իբրեւ մթին ու անել մենեանի մը մէջ։ Մեղուներուն բզզիւնը, սիրատ սիրամարգներու կռինչը, քօքիլաներու և հազարաւոր թռչուններու երգը զինքը առաջ կը քաշէին մինչ։ Եւ մինչ աւելի կ'անհունէին ծառերը, անտառը՝ մինչ աւելի խոր ու աւելի չըլլուած։ Կոճղերը կը սեղմուէին կոճղերու եւին, տերեւները կը կորընթարթէին՝ գմբեթաձեւ և յարաճուն դարպասներու պէս՝ տերեւներու եւին։ Դեվաքի երբեմն կը սողոսկէր գալարիքի մը պարզուածքներուն մէջ, ուր արեւը լոյսի հիւսկէններ կը ձգէր և ուր մրրիկէն խլուած կոճղեր կը նիրհէին։ Երբեմն կանգ կ'առնէր մանգենիներու և ասոքաներու ոորորաններուն տակ, ուրկէ լիաններու դրասանգներ և ծաղիկներու անձրեւներ կը տեղային։ Շիկերէներ և յամուղներ կը խայտային թփուտներու մէջ, ինչպէս նաեւ յաճախ գոմէշներ կը ճարճատէին ճիւղերը կամ թէ կապիկներու խումբ մը տերեւներուն մէջէն կ'անցնէր ճիչեր արձակելով։ Այսպէս ամբողջ օրը քալեց։ Իրիկուան դէմ Բամպուի անտառի մը ծայրը նշմարեց իմաստուն փիղի մը անշարժ գլուխը։ Փիղը դիտեց կոյսը պաշտպան ու իմաստուն դէմքով և իր պատիճը բարձրացուց իբր թէ զանի ողջունելու համար։ Այն ատեն անտառը լուսաւորուեցաւ և Դեվաքի նշմարեց խոր խաղաղութեան մը երկնային և դրախտային հրապոյրի մը նկարը։

Իր առջեւ կը տարածուէր լուտասներէ և կապոյտ նեմֆէաներէ կէտկիտուած լճակ մը, որուն կոպտագոյն ծոցը իբրեւ ուրիշ երկինք մը կը բացուէր մեծ ու մագմղուտ անտառին մէջ։ Ամօթխած արագիլներ անշարժօրէն կ'երազէին իր եզերքներուն վրայ, և երկու վիթեր կը խմէին իր ալիքներէն։ Դիմացի եզերքը արմաւենիներու շուքին մէջ կը ժպտէր ճգնաւորներու առանձնոցը։ Վարդագոյն և խաղաղ լոյս մը կ'ողողէր լիճը, անտառները և սուրբ Ռիշիներու բնակարանը։ Հորիզոնին վրայէն Մերու լերան ճերմակ գագաթը անտառներու ովկիանին կը նայէր։ Անտես գետի մը շնչիւնը կը կենդանացնէր տունկերը, և հեռաւոր ջրվէժ մը մաղուած որոտումը կը թափառէր օդոյն մէջ գգուանքի մը կամ մեղեդիի մը պէս։

Դեվաքի լճին եզերքը նաւ մը տեսաւ, որուն քով մարդ մը հասուն տարիքով՝ ճգնաւոր մը՝ կանգնած իրեն կը սպասէր կարծես։ Մարդը լուռ նշան մը ըրաւ կոյսին, նաւը մտնելու համար, ու ինք թեւակները առաւ։ Մինչդեռ նաւակը կը յառաջանար նեմֆէաները շոյելով, Դեվաքի տեսաւ էգ կարապի մը լողալը լըճակին վրայ։ Յանդուգն թռիչքով օդերուն մէջէն եկած՝ արու կարապը սկսաւ մեծ շրջանակներ գծել իր էգին շուրջ, յետոյ իջաւ ջուրերուն վրայ՝ իր ընկերոջ մօտ՝ իր ձիւնէ փետուրները խարշափելով։ Այս տեսարանին առջեւ Դեվաքի սարսըռաց իր սրտին խորէն, առա՛նց ինչուն գիտնալու։ Բայց նաւակը հասած էր դիմացի կողմը, և լուռաստ աչքերով կոյսը ինքզինքը գտաւ ճգնաւորներու մեծին՝ Վասիշտայի առջեւ։ Նստած վիթի մը մորթին վրայ և հագած սեւ յամոյրի մը մորթը՝ Վասիշտա պատկառելի դէմք մը ունէր, աւելի Աստուծոյ մը դէմքը քան մարդու։ Վաթսուն տարիէ ի վեր վայրենի պտուղներով կը սնանէր։ Իր խոպոպը ու մօրուքը ճերմակ էին Հիմալայի կատարներուն պէս, իր մորթը՝ թափանցիկ, իր աչքերուն նայուածքը տարտամ, խոհուն ներհայեցութիւնով։ Դեվաքին տեսածին պէս ոտքի ելաւ և այս բառերով ողջունեց զանի. «Դեվաքի՛, քոյր համբաւաւոր Քանսայի, բարի եկար մեր մէջ։ Մահադեւա՝ գերագոյն տէրը քեզ առաջնորդեց, դուն թողուցիր տառապանքի աշխարհը, հեշտութեանց աշխարհին համար։ Որովհետեւ դուն ահաւասիկ մօտը կը գտնուիս սուրբ Ռիշիներուն, որոնք տէր են իրենց զգայութիւններուն երջանիկ՝ իրենց վիճակով և տենչացող՝ երկնքի ճամբուն։ Երկար ատենէ ի վեր մենք քեզի կը սպասէինք, ինչպէս գիշերը կը սպասէ արշալոյսին։ Որովհետեւ մենք աշխարհի վրայ հաստատուած աչքն ենք Տեւաներուն, մենք որ աւելի խորը կը բնակինք անտառներուն։ Մարդիկ մեզ չեն տեսներ, բայց մենք կը տեսնենք մարդիկը և կը հետեւինք իրենց գործերուն։ Մենք քեզ ընտրեցինք իբր առաքեալ և Տեւաները քեզ ընտրեցին մեզի համար, որովհետեւ աստուածային մեծվայելչութեան ճառագայթը կնոջ մը արգանդին մէջ պիտի կրնայ ընդունիլ մարդկային կերպարանք»։

Այս պահուն Ռիշիները դուրս կ'ելլէին առանձնոցէն, իրիկուան աղօթքի համար։ Ծերունին Վասիշտա անոնց հրաման ըրաւ մինչեւ գետին խոնարհիլ Դեվաքիին առջեւ. անոնք խոնարհեցան, և Վասիշտա շարունակեց. «Ասիկա պիտի ըլլայ մեր ամէնուս մայրը, որովհետեւ իրմէն պիտի ծնի մեզ վերանորոգող հոգին»։ Ցետոյ դէպի Դեվաքին դառնալով ըսաւ անոր. «Գնա աղջիկս, Ռիշիները քեզի պիտի առաջնորդեն, մօտի լճակը, ուր ապաշխարող քոյրերը կը բնակին։ Դուն անոնց մէջ պիտի ապրիս և խորհուրդները պիտի կատարուին»։

Դեվաքի գնաց բնակիլ առանձնոցը՝ լիաններով շրջապատուած՝ բարեպաշտ կիներուն մօտ, որոնք ընտելացած էգ վիթերը կը սնուցանէին, ինքզինքնին տալով կրօնական լուացումներու և աղօթքի։ Դեվաքի կը մասնակցէր անոնց զոհերուն։ Ծերունի կին մը գաղտնիքները կը սորվեցնէր իրեն։ Այս ապաշխարուհիները հրաման ստացած էին դիցուհիի մը պէս հագուեցնել զինքը աղնիւ և անուշահոտ կերպասներով և զինքը թողուլ առանձին պտոյտներ ընելու ամբողջ անտառին մէջ։ Եւ անտառը անուշահոտութիւնով, ձայներով ու խորհուրդներով լեցուն, իրեն կը քաշէր մատղաշ աղջիկը։ Երբեմն կը պատահէր գետին վերադարձող ծեր ճգնաւորներու խումբերու, որոնք զինքը տեսած ատեննին կը ծնրադրէին իր առջեւ, ու իրենց ճամբան կը շարունակէին։ Օր մը վարդ լուտասներով վարագուրուած աղբիւրի մը մօտ տեսաւ աղօթքի կեցած դեռատի ճգնաւոր մը։ Երբ ինքը մօտեցաւ, երիտասարդը ոտքի ելաւ, տխուր ու խորին նայուածք մը ձգեց իր վրան և հեռացաւ լռին։ Եւ ծերունիներու լուրջ դիմագծութիւնը և երկու կարապներու պատկերը և երիտասարդ ճգնաւորին նայուածքը կը ցանգորդէին կոյսը իր երազներուն մէջ։ Աղբիւրին մօտ, լայն ճիւղերով հինաւուրց ծառ մը կար, որուն «կենաց ծառ» անունը կու տային սուրբ Ռիշիները։ Դեվաքի կը սիրէր անոր շուքին տակ նստիլ։ Յաճախ Դեվաքի թմրութիւն կ'ունենար հոն, և տարօրինակ տեսիլներ կ'այցելէին իրեն։ Տերեւներուն ետեւէն ձայներ կ'երգէին. «Փառք քեզ Դեվաքի, լոյսով պըսակուած պիտի գայ մեռած հոգիէն բըղխող այն ջինջ հոսանուտը, և լոյսերը պիտի տժգունին իր պայծառութեան հանդէպ։— Անիկա պիտի գայ և կեանքը պիտի դիմագրաւէ մահուան, պիտի վերկենդանացնէ բոլոր էակներուն արիւնը,— պիտի գայ անիկա մեղրէն ու ամբրոսիայէն աւելի քաղցր, ամբիծ գառնուկէն և կոյսի մը բերնէն աւելի մաքուր, և բոլոր սըրտերը սիրով պիտի զեղուին. — փառք, փառք, փառք քեզ Դեվաքի»։ Ո՞վ էին այս երգողները, ճգնաւորնե՞րը արդեօք թէ Տէվաները։ Երբեմն իրեն այնպէս կը թուէր, թէ հեռաւոր ազդեցութիւն մը, խորհրդաւոր ներկայութիւն մը՝ իր վրայ տարածուող աներեւոյթ կեանքի մը պէս՝ զինքը կը ստիպէր քնանալու. այն ատեն կ'իյնար խորին, անուշ, անբացատրելի քունի մը մէջ, ուրկէ կ'արթննար խառոված ու շփոթ։ Աչքը չորս կողմը կը պտտցնէր, իբր թէ մարդ մը փնտռելու համար, բայց ոչ զոք կը տեսնէր, միայն, երբեմն կը տեսնէր որ իր տերեւատ անկողնին վրայ վարդեր կամ իր ձեռքերուն մէջ լուտասի պսակներ ձգուած էին։ Օր մը Դեվաքի, շատ խորին սքանչանք մը ունեցաւ։ Տաւիղներու և աստուածային ձայներու Ովկեանի մը պէս երկնային երաժշտութիւն մը լսեց։ Յանկարծ երկինք բացուեցաւ լուսեղէն անդունդներով։ Հազարաւոր շողշողուն էակներ զինքը կը դիտէին, և փայլակնացայտ ճառագայթի մը թնդիւնին մէջ՝ արեւներու արեգակը՝ Մահադեւա մարդու կերպարանքով երեւցաւ իրեն։ Այն ատեն աշխարհներու ոգիէն յղացած ըլլալով զգայազիրկ եղաւ, և աշխարհի մոռացման մէջ՝ անեղր երանութեան մը ծոցը յղացաւ Աստուածորդին։

Երբ եօթը լուսինները իրենց մոգական շրջանակները գծեցին նուիրական անտառին շուրջը, ճգնաւորներու պետը կանչել տուաւ Դեվաքին, ու ըսաւ. «Տէւաներու կամքը կատարուեցաւ։ Դուն յղացար սրտի ամբծութեան և Աստուածային սիրոյ մէջ։ Կոյս Մայր, ողջո՜յն քեզ։ Քեզմէ զաւակ մը պիտի ծնի, որ ապականուած մարդկութեան փրկիչը պիտի ըլլայ։ Եղբայրները քեզի պիտի առաջնորդեն այն անդրորդներուն քով, որոնք կը բնակին Մերու լերան ստորոտը, հօտաւէտ եղեւիններու տակ, Հիմալայի մաքուր օդին մէջ։ Հոն՝ դուն պիտի ծնիս Աստուածային զաւակդ, և զանիկա պիտի կոչես Քրիշնա, նուիրականը։ Բայց պէտք է որ անիկա անգէտ մնայ քու և իր ծագումին. այդ մասին բան մը մի խօսիր անոր։ Գնա աներկիւղ, որովհետեւ մենք կը հսկենք քու վրադ»։

Եւ Դեվաքի գնաց Մերու լերան հովիւներուն մօտ։

ԶԵՐ Ա. ՍԻՄ

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍՃՈՒՔԷՆ

ՌՈՒՍՃՈՒՔ, 1 Դեկտ. 190

Ներկայացում մը.—Վարչութիւնը.—Նոր վարժարաննիս.— Տեղւոյս գաղթականութեան պատմութիւնը.— Առաջին քայլը։

Ի՞նչ սիրուն համախմբում մըն էր ամսոյս 9ին Տիկնանց Խնամակալութեանց կազմակերպած գրական-թատերական հանդէսը, ուր ամէն դասակարգ իր միջոցներով, եկած էր սատարելու Աղջկանց վարժարանին ու Մանկապարտէզին խեղճ պիւտճէին բարուքմանը։ Պալկար փաստաբան Տօքթ. Մր. Մուսթաֆօֆ ազնուօրէն յանձն առած էր նախագահել երեկոյթին և այնչափ փայփայիչ բառերով ու համակրալից շեշտերով ջանաց ծանօթացնել մեր գրականութիւնը իր ազգակիցներուն որոնք ստուար բազմութեամբ փափաքած էին փայլ ու իրենց լուման տալ սոյն գումարման։ Տօքթ. Մուսթաֆօֆ ջերմապէս ծափահարուեցաւ։ Մեր երիտասարդներէն խումբ մը մեծ յաջողութեամբ ներկայացուց Համլէթի մէկ արարուածը, որ հիւսացուած արդիւնք մը յառաջ բերելուն համար կրկնակի շնորհաւորելի է։ Պալկար երիտասարդներ զուարճալի ոտանաւորներ արտասանեցին և կատակերգութիւն մըն ալ ներկայացուցին. իսկ անոնց երգեցիկ խումբը եռաձայն երգեց խիստ ներդաշնակօրէն, ինչ որ գնահատուեցաւ քանիցս կրկնել տրուելով։ Նուագախումբ մը պարբերաբար գեղեցիկ կտորներ կ'ածէր և ժամերը կը սահէին անզգալաբար, հաճոյալից կերպով։

Ամէն ոք գոհ մնաց և Խնամակալութեան անդամուհիներն ալ մեծապէս գոհ մնացին երեկոյթին բարոյական ու նիւթական արդիւնքէն, բայց ժողովրդեան ընդհանուր կարծիքը գգուող մնաց իրենցմէ, երբ այնչափ անճաշօրէն ցոյց տուին թէ անգիտակ են ընկերական կեանքի փոքրիկ պահանջներուն իսկ։ Մեր նազելափայլ Տիկինները, որոնք օթեակէ օթեակ փոխադարձ այցելութեամբ շաղակրատօրէն գլխու կը շնորհաւորէին ձեռք բերուած յաջողութեան մասին, պատիւ չըրին ինքզինքնին ներկայացնելու համակրելի փաստաբանին, որ գեղեցիկ գրականը ըլլալով հանդէսին փայլին, մասնաւոր շնորհակալութեան արժանի ալ էր։ Չեմ կարծեր թէ մեր հաւնսապաշտ Տիկինները առարկեն թէ իրենց ամուսինները չպիտի թոյլատրէին իրենց համակրանքը յայտնելու երիտասարդ փաստաբանի մը, որ սակայն իր Տիկնոջը հետ եկած էր և գէթ Ազն. Տիկինը մեր նազելի Տիկնանց Խնամակալութեան մասնաւոր մեծարանքը պէտք էր վայելէ։ Հա՛րկ է ըսել թէ գտնուեցան հոն ուրիշներ որոնք ջանացին այդ խոշոր պակասը լեցնել. իսկ մեր Տիկինները շաբաթ մը վերջը շնորհակալութեան գիր մը ուղղեցին առ Տօքթ. Մուսթաֆօֆ, բոլորովին տխուր գաղափար մը չտալու համար իրենց քաղաքավարութեան մասին։

* * *

Մեր ընթերցարանն ալ պէտք ունի մասնաւոր հոգածութեան, որպէս զի կարենայ շարունակել իր հրահանգիչ դերը, դրասէր դասակարգին։ Վարչութեան անդամները հազիւ իրենք իրենց համակրութիւնը կը գլացեն. ժողովուրդը բաց է իր վերջին խօսքը. «Թո՛ղ գինովը ինքնիրեն գլտորի»։ Այո՛, գինովը գլտորեցաւ, բայց մինակ չէր։ Ընթերցարաննիս կանոնաւոր թերթ չստանար, Ամրագրութիւնները չեն վճարուիր և շատ հանդէսներ ալ բաբեսխէր անհատներ կարդալէ վերջ հոն կը ձգեն ուրիշներու համար։ Կ'ըսեն թէ Վարչութեան անդամները իրենց գրպանէն դրամական նպաստներ կ'ընեն. շատ հաւատական է. այդ պզտիկ փառամոլները պզտիկ պաշտօնի մը գլուխ երեւալու համար պզտիկ զոհողութիւններ ընելու վարժուելու են։

* * *

Հուսկ ուրեմն մեր արական վարժարանի շէնքն ալ աւարտեցաւ և մօտերս պիտի բացուի մեր մատաղ սերունդին առջեւ, որ մինչեւ հիմայ խճողուած էր այն խարխուլ ու անյարմար շէնքին մէջ, որ ամէն բանի կրնար ծառայել վարժարանէ զատ։ Նոր վարժարաննիս բաւական կոկիկ ու մեր կրթական պահանջները գո-

---

—)(56)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԱ.

—Ես ալ այդ մտադրութիւնը ունէի. թերեւս այդ առթիւ հաճելի լուր մը հաղորդեմ ձեզ Ռաուլի մասին... եթէ մահազդ մը ձեռքս բռնած գամ, լաւ համոզուած եմ թէ դրկաբաց պիտի ընդունիք զիս։

Կրաս մինչեւ գաղտնի դուռը առաջնորդեց կուզը և շնորհալի ժպիտով մը ըսաւ.

—Բանի մը ժամէն նորէն կը տեսնուինք։

Սըր Ճօ կիսաբաց դրան մէջէն դուրս սահելով սկսաւ յամրաքայլ քալել։ Երբ Էդուալի հրապարակը հասաւ, կառք մը նետուելով չխտակ տուն գնաց։

Կրաս խուցին սրահ դարձաւ, մոմերը մարեց և սրահին օդը վերանորոգելու համար բոլոր պատուհանները բացաւ։ Դուրսի թարմ օդը կազդուրեց Կրասի յոգնած մարմինը։ Ու յանկարծ սրահին մէջ կանգ առնելով ըսաւ ինքնիրեն.

—Դաւաճանութիւն կը բուրէ այս սրահը։

Բայց խուցն իր խղճին ձայ՛նը խեղդելով բարձրաձայն գոչեց.

—Խե՛նթ եմ ինչ եմ։

Ու հայելիի մը դիմաց անցնելով ինքզինքը դիտեց անոր մէջ։

—Ի՞նչ դժբախտութիւն, գոչեց թեւերը գալարելով. ի՞նչ, ուրեմն, կը սիրե՞մ զայն։

Կրաս սկսաւ սենեակներուն մէջ պըտըտիլ ձեռքը սրտին վրայ դրած։

—Սիրե՛մ զայն, ես որ բնա՛ւ մարդ չեմ սիրած։ Ու այդ սէրը իմ սրտիս մէջ կ'արթննայ, որովհետեւ անիկա իրեն անարժան մէկու մը սիրահարուած է։

—Ի՞նչ դժբախտութիւն, Աստուած իմ։

Ու Կրաս աթոռի մը վրայ ինկաւ և պահ մը անշարժ մնաց հոն։ Մինչեւ հիմա տանկ ահաբեկում մը չէր ունեցած։ Ինք Կրաս որ խորոխ, սէգ, անկախ նկարագիր մը ունէր, կը սիրէ՜ր հիմա։ Օ՜հ, ահռելի բան էր, կը գուշակէր թէ անգամ մը որ սիրոյ տարփանքը դրաւէր սիրտը, անոր զոհը պիտի ըլլար, չպիտի կրնար անոր սաստկութեան դիմադրել։

—Ե՛ս, կը գոչէր, գլուխը իր գեղեցիկ ձեռքերուն մէջ առած։ Ե՛ս, սիրե՛մ... բայց եթէ ան չսիրէ զիս, ի՞նչ պիտի ըլլամ. կիներուն ամէնէն վայրագը, ամէնէն գըձուձը... Նաեւ ամէնէն դժբախտը։

Ականջ դրաւ. կառքի թաւալման ձայն մը հետզհետէ արագօրէն կը մօտենար։

Սթէնտորեան ձայն մը՝ առաւօտեան լռութեան մէջ,

—Հաճեցէք դուռը բանալ, գոչեց։

Դռնապանը ապարանքին մեծ դուռը բացաւ և Լորտ Ռիչմոնտ ներս մտաւ կառքով։

Կրաս պահ մը վարանեցաւ. գերագոյն ճիգ մը ըրաւ իր դէրը լաւ խաղալու։

Եւ խուցն առաջին յարկը ելլելով՝ սանդուղին բազրիքներուն վրայ կրթնած սպասեց։ Կառքը ապարանքին բակը մտաւ ու Լորտը կառքէն վար ցատկելով թեթեւօրէն սկսաւ սանդուղներէն վեր ելլել աճապարանքով։ Բայց յանկարծ կանգ առաւ ապշահար և շլացած։ Սանդուղին դարաւանդակին ստուերներուն մէջ Լորտը գեղանի Կրասի դէմքը նշմարած էր, որ իր ամէնէն շնորհալի ժպիտովը կ'ըսէր.

—Լորտ Արթիւր, վստահ էի որ Բարիզ պիտի դառնայիք։ Ուզեցի առաջին անգամ ես բարի գալուստ մաղթել ձեզ։

—Շնորհակալ եմ, սիրելի Կրաս, կը մրմնջէր Լորտ Արթիւր որ շատ յուզուած էր. մեծ հաճոյք կը պատճառէք ինծի։ Սեւ գաղափարներով տոգորուած Բարիզ կը դառնայի, սակայն դուք այն ճառագայթը եղաք որ մարդուն կեանքը կ'ոգեւորէ։

Կրաս առանց պատասխանելու այդ գորովալից փաղձկումին, ձեռքով շարժում մը ըրաւ և արտասանաթոր՝ իր սենեակը խոյս տուաւ։ Ի՞նչ նոր քմահաճոյք, ջղային տագնապ բռնած էր յանկարծ զինքը։ Մանկամարդ աղջիկը թիկնաթոռի մը վրայ նետուեցաւ և մատները գալարելով հատնկլտակ ձայնով կը գոչէր.

—Ո՛չ, ոչ... չեմ կրնար... ուժերէս վեր է...

Իր մէջ գտնուած ազնիւ, իմացական, հպարտ կինը կ'ընդվզէր, կը բողոքէր իր փառամոլ խորամանկութեանց դէմ։

Մինչեւ այն ատեն Լորտ Ռիչմոնտի խնամոտ արդուզարդը և վայելուչ կերպարանքը միայն իր ուշադրութիւնը գըրաւած էին։ Լոնտոնէն Բարիզ ըրած յոգնեցուցիչ ճամբորդութենէն դարձին՝ Լորտը աւելի ծերացած, խոփած կերպարանք մը ունէր, ինչ որ մեծ դժգոհութիւն կը պատճառէր Կրասի։

Ու կատաղի, բոլոր ջիղերը թունդ ելած.

—Այդ մարդուն կի՛նը պիտի ըլլամ... կը կրկնէր։ Այդ ծերո՜ւկին հետ պիտի ապրիմ, ու դրամի համար ինքզինքս անոր պիտի ծախեմ, մինչեւ որ մահը վրայ հասնի, ո՛չ, Կրաս Հօգրոբը։

Ու մինչ ինքնիրեն կը խօսէր այսպէս, Ռաուլի պատկերը իր աչքերուն առջեւէն անցաւ։ Գեղեցիկ, ազնուական, զօրաւոր երիտասարդ մը ամէն աչքառու ձիրքերով օժտուած։ Ու Կրաս ակամայ Ռաուլի և Լորտ Ռիչմոնտի զուգակշիռը կ'ընէր մտքին մէջ։ Մէկ կողմէն երջանիկ պիտի ըլլար, ազնուական երիտասարդի մը հետ ամուսնանալով, բայց միւս կողմէն ալ միլիոններ կային որոնց տիրանալու համար պէտք էր դարպաս ընել ծերուկի մը, զայն խաբելու և հրապուրելու համար։ Եւ այս ամէնը ի՞նչ Կրաս Հօգրոբ պիտի ընէր...

—Բէ՛հ...

(Շարունակելի)

հացնող չէնք մը եղաւ, որուն թէեւ շատոնց պէտք ունէինք, բայց անյաջող տարիներ յապաղեցուցին։ Մեր աւագերէցը, Արժ. Տ. Կարապետ Պօյաճեան պիտի նախագահէ հանդէսին ու պիտի օրհնէ զայն, ինչպէս օրհնեց անոր հիմքը։ Մեբունազարդ քահանան, արդարեւ պատիւ կը բերէ իր համայնքին, մանաւանդ պաշտօնական շրջանակներու մէջ. կ'ըսեն թէ լաւ գրաբարագէտ է, շատ հաւանական է, բայց մեր Թաղ. Խորհուրդը չհաճեցաւ ստորագրել Տէր Հօրը գրած մէկ գրաբար հերքմնագրին տակը, նախապատուութիւն տուած ըլլալով մէկ ուրիշին գրուածքին, զոր կարդացինք արդէն։ Ես իմ մասիս որդիական յարգանքով պիտի խոնարհէի Տէր Հօր առջեւ, եթէ փոխանակ գրաբար ոտանաւորներ եւ հերքմնագիր գրելու, հաճէր տեղւոյս հայ գաղութին պատմութիւնը գրել, որուն մասին միակ ատակ անձն է։

* * *

Դիտելի նորութիւն մըն ալ մեր Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնապէս հրապարակ իջնելը եղաւ. կարգ մը քննադատութեանց ոգին հերքելու ջանքով, տեղւոյս եկեղեցական ու ուսումնական պաշտօնէից ձեռքէն համբառառութիւն մը թերեւս իր օգուտը ունի, սակայն շատ մարդ հետաքրքիր է գիտնալու թէ Թաղ. Խորհուրդը արդեօք բացատրութիւն պիտի հաճի՞ տալ թէ ինչո՞ւ նոր վ. բժարանին կառուցման առթիւ նուագուրգին մասնակցող հայ կահագործներու առաջարկած նպաստաւոր պայմանները անտես առնելով, ուրիշին յանձնուած է գործը, մանաւանդ որ իրենց ազգակիցները եկեղեցւոյ պայծառութեան համար ալ հարիւր փրանքէ աւելի չահորաժին մը վճարելու տրամադիր ըլլալնին բացարձակապէս յայտնած էին։ Երբ եկան ինծի գանգատելու —մենք հոս դատաւորի դեր ալ պիտի սկսինք կատարել տակաւ— ես որոշ պատճառաբանութիւն մը չկրցայ յերիւրել զանոնք համոզելու համար։

ՄԱՍԵՀ

Քաղաքական Լուրեր

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիոյ կացութիւնը.—Վիէննական կարեւոր թերթի մը կարծիքը.— Պօթա զօրավարին շրջաբերականը.— Աֆրիքանտէրները.—Դժգոհութեան ձայներ.—Լորտ Քիչնէրի հեռագիրը.— Եւրոպական մամուլը։

Վիեննա, 14 դեկտ.—Ֆաքէլանե լրագիրը որ Աւստրիոյ կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն հետ լաւ յարաբերութիւններ ունի, եւ որ Թրանսվալի պատերազմին սկիզբէն ի վեր Պօէրներու նպաստաւոր կը խօսէր եւ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը խստիւ կը քննադատէր, Անգլիոյ քաղաքականութեան վրայ յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ Անգլիոյ դիւանագիտական ներկայ կացութիւնը շատ փոխուած է՝ բաղդատմամբ երկու ամիս առաջուան վիճակին եւ թէ Պ. Քրիւկէրի Եւրոպա կատարած ուղեւորութիւնը այդ փոփոխութեան արդիւնքը ցոյց տուած է։ Ֆաքէլանե կը յարէ.—«Պ. Քրիւկէր որ անուշ երազներով եւ յոյսերով Եւրոպա եկած է, հիմա Լա Հէյի մէջ դէպքերուն ստացած անակնկալ ընթացքը կը դիտէ եւ կը հասկնայ թէ ամէն յոյս կորսուած է։ Եղաւ ժամանակ մը, ուր Պօէրները, պատերազմի բաղդին իրենց ժպտելէն եւ Եւրոպայի ժողովուրդին համակրական ցոյցերէն քաջալերուած, կարծեցին եւ յուսացին թէ պիտի կրնան դիմադրել Անգլիոյ պահանջումներուն։ Բայց Անգլիոյ բանակին յաղթութիւնը եւ դիւանագիտական ճարտարութիւնը կացութիւնը բոլորովին փոխեցին։ Այն ատրճան եղաւ որ Անգլիա իր կացութիւնը ամէն ատենէ աւելի փայլուն եւ իր ազդեցութիւնը ու զօրութիւնը ամէնէն աւելի մեծ կը տեսնէ։ Այն միջոցին երբ Պ. Քրիւկէր եւրոպական տէրութիւններէն պաղ ընդունելութիւն մը կը գտնէ, ամբողջ աշխարհ Անգլիան կը ծափահարէ։ Բոլոր տէրութիւնները կը զգուշանան հարաւային Ափրիկէի խնդրին համար Անգլիոյ հանդէպ անհաճոյ ընթացքի մը մէջ գտնուելէ։ Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջեւ դաշնադրութիւն մը առաջ բերելու համար Պ. Չէմպըրլէնի ունեցած փափաքը, որ ժամանակ մը ցնորք մը կը նկատուէր, այսօր իրականանալու վրայ է. նոյն իսկ հաւանական է որ մինչեւ հիմա դաշնադրութիւն մը իսկ կնքուած ըլլայ։»

Ֆաքէլանե, խօսելով Անգլիոյ եւ Փորթուկալի համաձայնութեան վրայ, կ'ըսէ թէ այդ երկու երկիրները դաշնակցելու առաջնորդող շահերը յայտնի բաներ են։

Լա Հէ.—Աւասիկ այն շրջաբերականը զոր Լուի Պօթա զօրավարը ուղղեց հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեան բոլոր սպաներուն եւ քաղաքացիներուն.

«Նկատելով որ Անգլիացիները սուտ լուրեր տարածյնել կու տան Պօէրներուն մէջ՝ հարաւային Ափրիկէի հանրապետութեան կառավարութեանը եւ իմ անձիս նկատմամբ, կը հրաւիրեմ հանրապետութեան բոլոր սպաները եւ պաշտօնատարները որ հետեւեալը հաղորդեն հասարակութեան.—Գործադիր Խորհուրդը, Շթայն Նախագահին հետ համաձայնութեամբ, յարմար դատեց վեց ամսուան արձակուրդ տալ Քրիւկէր Նախագահին, որպէս զի Եւրոպա երթայ մեր դատին օգտին համար։ Փոխ-Նախագահ Պ. Շալք-Պուրկէր երդում ըրաւ իբրեւ Նախագահ պաշտօնավարելու համար։ Անոր պիտի աջակցին արտաքին գործոց նախարարը, գործադիր Խորհուրդին երկու անդամ, Պ. Լուքաս Մէյէր եւ ես ինքս։ Մեր կառավարութիւնը այսօր ալ գոյութիւն ունի առաջուան պէս։ Իմ խիստ մօտս հաստատուած է եւ միշտ յարաբերութիւն ունի ինծի հետ։ Անգլիացիներուն կողմէ հրապարակ հանուած այն զրոյցը թէ պաշտօնէս հրաժարած եմ, բոլորովին սուտ է։ Այսօր Ռուս-Սէնէքալ հասայ եւ մտադիր եմ անձամբ աչքէ անցնել մեր բոլոր զօրախումբերը։ Այդ բոլոր զրոյցներուն նպատակն է գրգռել Պօէրները, որպէս զի իրենց քաղաքացի պարտաւորութիւններուն հակառակը գործեն։ Հետեւաբար կը հրաւիրեմ ձեզ շարունակել ձեր բոլոր ոյժովը այն կռիւը, որուն համար մինչեւ հիմա այնքան մեծամեծ զոհողութիւններ ըրինք։ Թող մեր մեռեալներուն արիւնը գրգիռ մը ըլլայ Պօէրներէն իւրաքանչիւրին՝ մեր անկախութեանը համար մաքառելու։ Ալ ես կորսնցնելիք բան մը չունինք, բայց շահելիք շատ բան ունինք։ Կառավարութիւնը հաստատապէս որոշած է շարունակել ընդդիմութիւնը. համոզուած եմ որ մեր Պօէրները սրտանց պիտի գործադրեն կառավարութեան հրամանները։»

Պօթա զօրավարը յետոյ տեղեկութիւններ հաղորդելով Պօէրներու զինուորական ոյժին վրայ, կ'ըսէ.

«Վերջին անգամ ստացուած տեղեկագիրներու նայելով, Օռանժի մէջ 12,000 հոգի միշտ զէնքի տակ կը գտնուին։ Պէն Լիլիոնէն 1 200 հոգի ունի եւ Քեօյեր՝ 1000։ Պիէր բազմաթիւ զօրախումբով մը գրաւած է Ուարմպոտը եւ Վիյլսթրոմը զորս առինք Անգլիացիներուն ձեռքէն։ Տըլարի զօրավարին ղրկած տեղեկագիրները շատ նպաստաւոր են։ Այդ զօրավարը բազմաթիւ զօրախումբի մը գլուխը անցած է։ Հայտէլպէրկի զօրախումբը Լիտէնպուրկի մէջ կը գտնուի։ Այդ միջոցին Պօթա զօրավարը Միտէլպուրկի մէջ զօրախումբ մը կը կազմակերպէր՝ հրավէթ զօրավարին հրամանատարութեանը տակ։»

Լուի Պօթա զօրավարը կ'եզրակացնէ թէ Պօէրներուն կացութիւնը թէեւ դժուարին է, սակայն յուսահատական չէ։

Լոնտոն.—Բարեյուսոյ Գլուխէն առնուած լրագիրներ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Աֆրիքանտէրներու արդի շարժումին վրայ։ Խորհրդարանի անդամ Պ. Բրէթորիուս անցեալ ամսուն Աֆրիքանտէրներուն ուղղած հրաւէրին մէջ կ'ըսէ.

—«Երկու հանրապետութեանց Պօէրները մեր միսէն միսն են, մեր արեան արիւնը. պէտք է բան մը ընել անոնց կացութիւնը բարւոքելու համար։ Գաղութներու պատերազմին ատեն հարիւրապետ էի. կրնամ ըսել թէ բնաւ սեւամորթ կիներուն ու տղոց հետ այնպէս չվարուեցանք ինչպէս Անգլիացիները կը վարուին Պօէր կիներուն ու տղոց հետ։»

Սթէլէնպօշի մէջ որ Աֆրիքանտէրներու մէկ կարեւոր կեդրոնն է, աստուածաբանութեան ուսուցիչներէ եւ բողոքական երէցներէ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ նպաստ բաշխելու համար կարօտ այրիներու, որբերու, վիրաւորներու, գերիներու եւ գաղթողներու։ Այդ յանձնաժողովին նպատակը, սակայն բարեգործութեան մը սահմանները կ'անցնի։ Կը յուսայ Աֆրիքանտէրները առաջնորդել աւելի տեւական գործակցութեան մը եւ աւելի մեծ համերաշխութեան մը. նաեւ անոր դրական ու հոծ դիրք մը տալու՝ անգլիական վարչութեան դէմ։ Ընդհանուր յոյսը այն է թէ Անգլիացիները երբեք պիտի չկրնան ընաջնջել երկու հանրապետութիւնները։

—Լոնտոնի Մոռնինկ Լիտըր լրագիրը դժգոհութեան ձայն մը կը բարձրացնէ, ըսելով.—Ո՞ւր կանգ պիտի առնէ այս յիմարութիւնը որ Քուպայի մէջ Վէյլէր զօրավարին ըրածին կը նմանի, եթէ ընդդիմադիրները ազդու կերպով չբողոքեն։ Արդէն ութսունըհինգ միլիոն անգլիական ոսկի կորսնցուցինք. նաեւ 72,000 հոգի եւ թշնամին ամէն ատենէ աւելի քաջ է, եւ Բարեյուսոյ Գլուխի Հոլանտացիները ամէն ատենէ աւելի մտահոգ են, եւ կառավարութիւնը ազդու բան մը չըներ այս վտանգաւոր կացութենէն ազատելու համար։ Եթէ ընդդիմադիրները ուժգին կերպով չգործեն եւ հաշտարար կարգադրութիւն մը ընել տալ չյաջողին, հարաւային Ափրիկէն կորսնցնելու վտանգին մէջ ենք, ինչպէս Սպանիացիները կորսնցուցին Քուպան։»

—Բարեյուսոյ Գլուխէն կը հեռագրեն թէ փախստականներուն մէջ մեծ թշուառութիւն կը տիրէ։ Ատոնց շատերը զինուոր կը գրուին բայց մեծ մասը չեն ընդունուիր, վասն զի անյարմար են զինուորական ծառայութեան։

Բրեթորիա, 13 դեկտ.— (Հեռագիր Լորտ Քիչնէրի).— Քլէմէնց զօրավարին զօրախումբը որ Նուաթկտախտ կը գտնուէր, այսօր յարձակում մը կրեց Տըլարի եւ Պիյէրս զօրավարներուն կողմէ որոնք 2500 հոգի ունէին։ Ատոնց առաջին յարձակումը ետ մղուեցաւ, բայց յաջողեցան դիրք գրաւել Մակալիէրպէրկի գագաթին վրայ, զոր չորս գումարտակներ գրաւած էին։ Պօէր զօրավարները կրցան այդ կերպով տիրել Քլէմէնց զօրավարին բանակետղին։ Այս վերջինը Հէք-Բորթ քաշուեցաւ եւ հոն հաստատուեցաւ բլուրի մը վրայ։ Կորուստներուն ամբողջ թիւը տակաւին յայտնի չէ, բայց անգլիական հինգ սպաներ սպաննուած են։ Անտէրսըն զօրավարէն ուղղուած օգնութիւնները ճամբայ հանուած են։ Լէժմէր պօէր զօրավարը եւ երկու Պօէրներ սպաննուեցան Օթոչոբի մօտ։ Պօէրները յարձակեցան Պէթլէհէմի եւ Վրէհէտի վրայ, բայց ետ մղուեցան տասը մեռեալ եւ տասնըչորս վիրաւոր ունենալով։ Դեկտ. 11ին առտուն կանուխ Վրիհէտ յարձակում մը կրեց։ Այս հեռագիրը ղրկուած միջոցին բուռն հրացանաձգութիւն մը կը կատարուէր եւ երկու սպաներ ծանրապէս վիրաւորուած էին։

—Եւրոպական Թերթերը իրենց կարծիքը կը յայտնեն Գերմանիոյ Նախարարապետ Ֆոն Պիւլովի ըրած յայտարարութեանց վրայ, ի մասին գերման կառավարութեան բռնած դիրքին՝ հանդէպ հարաւ ափրիկեան պատերազմին ու Քրիւկէր նախագահին ուղեւորութեան։ Ֆրեմտէնպլաթ, որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան Թերթն է, գերման Նախարարապետին բանախօսութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ Ֆոն Պիւլով մեծ տէրութեան մը ներկայացուցիչի վայել փառաւորութեամբ եւ պետական մարդու մը պատասխանատուութեան զգացումով խօսած է, որ գիտէ թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան կրնայ իր ազգին ուժերը ի նպաստ ուրիշին գործածել եւ որ կ'ուզէ մի միայն իր ազգին շահուն համար գործածել։ Ֆրեմտէնպլաթ կ'աւելցնէ թէ քիչ մը միամիտ գործ կ'ըլլար, գերման ժողովրդեան զգացումներուն գոհացում տալու համար միայն, ելլել ցուակցական տեսակցութիւն մը կատարել Քրիւկէր նախագահին հետ։ Քաղաքականութեան նպատակը յուզիչ արդիւնքները չեն, եւ այն եղելութիւնները որոնք Քրիւկէր նախագահին այցելութենէն առաջ պիտի գային, ա՛լ աւելի պիտի չեշտէին այն հակամարտութիւնը որ կը գտնուի ժողովրդեան զգացումներուն եւ տէրութեան պահանջներուն միջեւ։ Ռուսական Թերթերուն մէջէն՝ Նովոյէ Վրէմիա ալ որ դեռ շաբաթ մը առաջ ցաւ կը յայտնէր Պ. Քրիւկէրի Պէրլինի մէջ չընդունուելուն համար, հիմա կը գրէ թէ Ռուսիա մեծապէս կը գնահատէ Գերմաններու մարդկային զգացումները եւ խորին համակրանք կը յայտնէ անոնց նկատմամբ։ Իտալական Թերթերուն գնահատումներն ալ նպաստաւոր են, եւ անոնցմէ մէկ քանին կ'ըսեն թէ Ֆոն Պիւլով Խորհրդարանին մէջ արտասանած բանախօսութեան մէջ վերստին հաշտած է Բիզմարք իշխանին սա տեսութիւնը. «Անոնք որ իշխանութեան պատասխանատուութիւնը չեն զգար, կրնան զգացումներէ առաջնորդուած կառավարել, բայց կառավարութիւնները պարտական են իրենց ընթացքին առաջնորդ ունենալ միայն երկրին գերագոյն շահերը։» Իտալական լրագիրները կ'աւելցնեն.—Կարելի է վէճի տակ ձգել սա խնդիրը թէ զգացումներէ աւելի շահերու տրուած այս նախապատուութիւնը բարի՞ք մըն է թէ չարիք մը։ Իսկոյն, ատիկա հետեւութիւնն է Ուժի վարդապետութեան. բարիք մը ըլլայ թէ չարիք մը, իրողութիւնը սա է թէ անիկա պէտք է արձանագրուի իբր ամէնէն հետաքրքրական երեւոյթներէն մէկը որ մեր դարավերջը կը յատկանշէ, որ այնքան բեղուն եղած է իրաւունքի եւ պարտականութեանց հաշտեցումներով։ Սակայն ամէն պարագայի մէջ պէտք է ընդունիլ ճշմարտութիւնը այն տեսակէտին, որուն վրայ հիմնուելով՝ Ֆոն Պիւլով բացատրած եւ արդարացուցած է գերման կառավարութեան բռնած ընթացքը՝ Պ. Քրիւկէրի Գերմանիա ըրած ուղեւորութեանը առթիւ։»

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Լի-Հունկ Չանկի յայտարարութիւնը.—
Ճարոնի քաղաքականութիւնը։

Լոնտոն, 14 դեկտ.— Լաֆան գործակալութիւնը հեռագիր մը ստացաւ Բէքինէն որուն համաձայն Լի-Հունկ Չանկ չինական գործերուն վրայ սա յայտարարութիւնը ըրեր է նոյն գործակալութեան Բէքինի Թղթակցին. — «Հաշտութեան դաշնագիրը կնքուելէ ետքը Չինու կառավարութիւնը իր իսկ նախաձեռնութեամբ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկէ Գերմանիա եւ Ճարոն՝ Գերման դեսպանին եւ Ճարոնի դեսպանատան պաշտօնէային սպանութեանը առթիւ ցաւակցութիւն յայտնելու։ Ուրեմն անօգուտ է որ Տէրութիւնները պնդեն այդ կէտին վրայ, վասն զի Չինկ իշխանը եւ ես այնպէս կը նկատենք թէ թէ այդ ձեռնարկը Չինու առաջին պարտականութիւնն է։ Գալով դաշնագրութեան միւս յօդուածներուն, Չին տրամադիր է բացի երկիր տալու խնդիրէն, ընել ինչ որ ձեռքէն կու գայ, որպէս խնդիրը պէտք եղածին պէս կարգադրուի։ Չին այդ կերպով կը յուսայ թէ իր տէրութեան կենսական շահերը պիտի պահպանուին։»

—Թօքիօյէն շաբաթ օրուան Թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն. Թայմզի՝ Ճարոնի կառավարութեան եւ ժողովուրդին ընթացքին համար՝ հանդէպ չինական խնդրին.— Ճարոնի իշխանութիւնները եւ ժողովուրդը անկեղծօրէն կը փափաքին նպաստաւորել խաղաղութիւնը եւ Չինու բարեկեցութիւնը. նաեւ պաշտպանել անոր հողային ամբողջութիւնը։ Գալով Ռուսիոյ ընթացքին Քորէայի մէջ, պատճառ մը չկայ կարծելու թէ Ճարոն փոխէ իր խոհեմ եւ սպասողական քաղաքականութիւնը, մանաւանդ այն պատճառին համար թէ վերջին դէպքերը ցոյց տուին որ կրնայ շահաւոր կերպով շարունակել այդ քաղաքականութիւնը։ Ճարոնի այն անպայման հաւանութիւնը զոր տուաւ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ պայմանադրութեան, վճռական ապացոյց մըն է թէ Ճարոն կը բաղձայ Չինու ամբողջութեան պահպանմանը։

ՔՐԻՒԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Լա-Հէյի մէջ ընդունելութիւններ.—Թրանսվալէն լուրեր.— Զուիցերիա.— Ֆոն Պիւլով կոմսին ճառը։

Լա Հէ, 14 դեկտ.— Երէկ կէս օրին Արհեստներու եւ Գիտութեանց սրահին մէջ կատարուեցաւ՝ Քրիւկէր նախագահին համար կազմակերպուած հանդիսական ընդունելութեան երկրորդ մասը։ Այս անգամ Հոլանտայի պետական գլխաւոր անձնաւորութիւնները եկած էին ողջունելու Թրանսվալի նախագահը։ Այցելողներն էին Երեսփ. Ժողովին ու Պետական Խորհուրդին անդամները, դատաւորներ եւ զինուորական ու քաղաքային պաշտօնատարներ։ Նախարարները արդէն խմբովին այցելած ըլլալով բացակայ էին. միայն Նախարարապետ Պ. Բիէրսոն ներկայ էր։ Քրիւկէր նախագահը ու տոքթ. Լէյտս ընդունեցին նաեւ Պ. Պ. Միւլլէր-Ֆաղէրթայի ու Պառոն տը Բէնսխի պատուիրակները։ Ասոնք քաղաքական ու մանաւանդ զինուորական պաշտօնագիրներ բերած էին Օռանժի նախագահէն եւ պօէր զօրավարներէն։ Այդ պատուիրակները դիւանագիտական մասնաւոր պաշտօն մը չունին եւ կատարուած բանակցութիւններուն բնաւ պիտի չմասնակցին։

Պէրն.—Զուիցերիոյ դաշնակցային Խորհուրդը միաձայնութեամբ որոշեց ազդու կերպով դիմադրել Պ. Մանցոնիի առաջարկութեան որ է Եւրոպայի Խորհրդարաններուն կոչում ընել՝ Թրանսվալի խնդրին համար իրաւարարութիւն ձեռք բերելու նպատակով։ Կ'ըսուի թէ ստորագրողներէն շատերը ետ առած են իրենց հաւանութիւնը։

Լա Հէ.—Պօէր շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Թերթերու հեռագիրները սխալ համառօտած են Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ Ֆոն Պիւլով կոմսին ճառը։ Հակառակ լրագիրներուն հրատարակածին, Բարիզի մէջ ո՛չ ոք գերման կառավարութեան անունով համոզեր է Քրիւկէր Նախագահը որ ետ կենայ Գերմանիա կատարելիք ուղեւորութենէն։ Ըսուեր է Քրիւկէրի թէ չի երաշխաւորուիր որ Վիլհէլմ կայսրը Պէրլին գտնուի զայն ընդունելու համար։ Ուրիշ կերպով բան մը չէ ըսուած այդ ուղեւորութեան մասին։

ՆԻՔԱՐԱԿՈՒԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին եւ Ուաշինկթընի անգլիական դեսպանին միջեւ կնքուած դաշնադրութիւնը.— Բարեփոխման առաջարկ։

Ուաշինկթըն, 13 դեկտ.—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի եւ Ուաշինկթընի անգլիական դեսպանին միջեւ կնքուած դաշնադրութեան մասին բարեփոխման առաջարկ մը որ Պ. Տավիսի կողմէ ներկայացուած էր, քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ ընդունուեցաւ Ծերակոյտին կողմէ, պայման դրուելով որ Միացեալ Նահանգները յանձն առնեն Նիքարակուայի ջրանցքը պաշտպանել պատերազմի ժամանակ, որով չէզոքութեան պայմանը կը ջնջուի, ինչ որ ամէնէն կարեւոր մասը կը կազմէր այս դաշնադրութեան։ Տավիսի բարեփոխման առաջարկին ընդունելէն յետոյ, բարեփոխման յաւելուածական ուրիշ առաջարկներ ալ ներկայացուեցան։ Այդ առաջարկներէն մէկը, որ Պ. Էլքինսի կողմէ ներկայացուեցաւ, Քլէյթըն-Պըլուէր դաշնադրութեան անպայման ջնջումը կը փափաքէր։ Ուրիշ առաջարկ մըն ալ կը պահանջէր որ Մ. Նահանգները հողեր ձեռք ձգեն ջրանցքին շրջակայքը։ Պ. Մօն օրակարգ մը առաջարկեց, Նախագահէն խնդրելով Անգլիոյ հետ սկսուած բանակցութիւններովը զբաղիլ, որոնք նպատակ ունին ջնջել Քլէյթըն-Պըլուէր դաշնագրութիւնը. այդ մասին խոստանալով Ծերակոյտին աջակցութիւնը եւ սրտագին հաւանութիւնը։

Ուաշինկթըն, 14 դեկտ.— Ռէյթէր կը ծանուցանէ թէ Պ. Հէյի եւ Ուաշինկթընի անգլիական դեսպանին միջեւ կնքուած դաշնադրութեանը մէջ, որ Ծերակոյտին կողմէ ալ վաւերացուեցաւ, պայման դրուած է որ Նիքարակուայի ծովային ջրանցքը Մ. Նահանգներու կողմէ շինուի, ըլլայ ուղղակի կառավարութեան միջոցաւ եւ կամ իր հսկողութեան տակ եւ թէ ջրանցքը Սուէզի ջրանցքին պէս չէզոք ըլլայ, թէեւ Մ. Նահանգները իրաւունք ունենան զինուորական ոստիկանութիւն մը հաստատել հոն, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ

Լաւ հայերէնի (գրաբար եւ աշխարհաբար) գրական ու իմաստասիրական շարադրութեանց, պատմութեան, ֆրանսերէնի թարգմանութեանց, նկարագրական, բանաստեղծական ու փիլիսոփայական վարժութեանց մասնաւոր բանասիրական դասեր՝ բանասէր անձ մը կ'ազդարարէ որ պատրաստ է այդ դասախօսութեանց կամ խորհրդակցութեանց տրամադրելի ժամերով ու պայմաններով, որոնց համար դիմել Արեւելքի խմբագրատունը եւ առնել իր հասցէն։ 6—7

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Համա գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Սուրիական Տըրիփոլսոյ կառավարիչ Ճէլալ փաշա, որուն յաջորդեց Համայի կառավարիչ Ապտիւլկանի փաշա։

—Ռումէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան տրուեցաւ Պասրայի Նահանգին Իտարէի Ժողովին անդամ Ջէհիրզատէ Հաճի Ալի փաշայի։ Միւթէմայզի աստիճան՝ Զաթալճայի Ռէժիի տնօրէն Սիւլէյման էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բրէզրէնի կառավարիչ Համտի պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ելմտական Խորհուրդին անդամ Օսման Ֆուատ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Մեծ Կղզիի Ռէժիի պաշտօնեայ Բուսուլ էֆ.ի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Ելմտական Նախարարութիւնը, Ռամազանի առթիւ, երէկ սկսաւ մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։ Վճարումները այսօր ալ կը շարունակուին։

Ս. ՆԻԿՈՂԱՅԻ ՏՕՆԸ.—Այսօր, Ռուսիոյ Նիքօլա Բ. կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ, հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ եւ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան Ռուսիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը դեսպան Պ. Զինովիէվ ընդունեց ռուս գաղթականութեան շնորհաւորութիւնները։ Այս իրիկուն սեղան մը պիտի տրուի դեսպանատան մէջ։ Ռուսական պահականները եւ Ռուսերու յատուկ վաճառատունները եայլն պիտի լուսազարդուին։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՈՒԻԼԸԷՄՍ, ամերիկեան Քրամբ նաւագործարանին ներկայացուցիչը, որ քանի մը օրէ ի վեր Կ.Պոլիս կը գտնուի, Մօնիդէօրի Թղթակցին հետ տեսակցութեան մը պահուն սա յայտարարութիւնը ըրեր է.—«Կարծածէս շատ աւելի բարգաւաճ վիճակի մէջ գտայ Թուրքիան։ Կը սքանչանամ անոր ժողովուրդին վրայ, որ աշխատող եւ պարկեշտ, մեծաքայլ կ'ընթանայ յառաջդիմութեան շաւղին մէջ։ Մեր երկրին մէջ կարծուածէն շատ աւելի զարգացած են վաճառականութիւնը եւ ճարտարագործութիւնը։ Իմ երկրիս օգտին համար երջանիկ պիտի ըլլամ որ օսմ. կայսրութեան եւ Մ. Նահանգաց առեւտրական յարաբերութիւնները աւելի զարգանան։» Ուիլըէմս զօրավարը, ճշմարիտ խանդավառութեամբ մը խօսելով Վեհ. Սուլթանին նկատմամբ, ըսեր է.—«Ն. Վեհափառութիւնը պատիւ ըրաւ ինծի շնորհել ունկնդրութիւն մը, որու միջոցին սքանչանօք դիտեցի Վեհ. Սուլթանին մեծ բարեացակամութիւնը եւ բարձր կարողութիւնը։ Այդչափ լուսամիտ եւ իր երկրին ապագային ու ժողովուրդին երջանկութեանը այդչափ հոգածու Վեհապետի մը հովանիին տակ, Թուրքիա անպատճառ պիտի զարգանայ ու յառաջդիմէ։ Քիչ ատենէն պիտի մեկնիմ Կ.Պոլսէն, ցաւելով որ աւելի երկար ատեն չեմ կարող կենալ, բայց կը խոստանամ նորէն գալ, համոզելէ ետքը հայրենակիցներս թէ իրենց համար նպաստաւոր է աւելի եւս զարգացնել երկու երկիրներու միջեւ տիրող առեւտրական յարաբերութիւնները, եւ մանաւանդ յաճախ այցելել Թուրքիան։»

ՔՐՈՒՓԻ զինագործարանին յանձնարարուած արագաձգութեան թնդանօթներուն թիւն է իննսունըվեց։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը հիւանդ ըլլալով, քանի մը օրէ ի վեր չի կրնար ընդունիլ իրեն այցելութեան գացողները։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ երկրին մէջ սքանչելի տպաւորութիւն առաջ եկեր է ելմտական նախարարութիւնը նախարարապետ Պ. Իվանչովի յանձնուած ըլլալուն համար։ Ընդհանուր համոզում կը տիրէ թէ Պ. Իվանչովի կողմէ ձեռք առնուած խոհական միջոցներու շնորհիւ ելմտական դժուարութիւնները պիտի հարթուին։

—Մօտերս Նախարարութեան իբրեւ օրկան կէս-պաշտօնական թերթ մը պիտի հրատարակուին։

—Նարոտնի Բրավօ, Պուլկարիոյ Ներքին գործոց Նախարարութեան Թերթը, կ'ըսէ թէ ելմտական նոր Նախարարը գրաւի տակ առեր է Պ. Ռատոսլավովի ամսաթոշակը, վասն զի չէ ուզած վճարել կալուածատուրքի հաշուէն ունեցած պարտքը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ.— Պ. Պաէմօնտ տ'Առ եւ ուրիշ սպայ մը Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան կցորդ կարգուած են՝ իբրեւ ոչ-զինուորական։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց նախկին Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս, հեռագիր մը ուղղելով Ռուսիոյ կայսրուհիին, խնդակցութիւն յայտնեց Ռուսիոյ կայսեր ապաքինութեանը համար եւ մաղթանքներ ըրաւ, որպէս զի Ն. Վեհափառութիւնը կատարելապէս առողջանայ։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ դեսպան Պ. Պաքիչ բերայի Օթէլ տը Լոնտրը հաստատուեցաւ՝ ձմեռուան եղանակը անցընելու համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.—Մտնուեցաւ թէ Թուրքիոյ եւ Սերպիոյ մէջ մինչեւ որ առեւտրական դաշնագիր մը կը կնքուի, մինչեւ յառաջիկայ տարուան յուլիսի սկիզբը մաքսային նոր սակացոյցը չգործադրուի Սերպիայէն եբրուած ապրանքներուն համար։ Երկու կողմի պատուիրակներուն միջեւ փոխանակուած ատենագրութեանց վաւերացեալ պատճէնը հաղորդուեցաւ սերպ կառավարութեան. Մաքսային վարչութիւնն ալ հարկ եղած հրահանգը տուաւ սահմանագլուխի մաքսային պաշտօնեաներուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքի լրագիրները խօսելով կայս. պալատան մէջ հելլենական դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանին ի պատիւ տրուած հացկերոյթին վրայ, կ'ըսեն թէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի բարեկամական յարաբերութեանց վերջերս աւելի ամրապնդուիլը հարկ է որ Յունաստանի կողմէ ամէնակարեւոր պարագայ մը նկատուի։

—Աթէնքի օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ վերջերս երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռոմանոսի հետ։

ԴԵՂԵՐՈՒ վաճառատուները եւ դեղարանները, Ձեռնհաս պաշտօնարանի որոշմամբ, վեց ամիսը մէկ անգամ պիտի քննուին առողջապահական քննիչներու. գաւառներու մէջ ալ եթէ, առողջապահական քննիչներ չգտնուին, քաղաքական բժիշկներու կողմէ. Իւրաքանչիւր քննութեան համար մէկ մէճիտիէ պիտի առնուի դեղի վաճառատուններէն կամ մթերանոցներէն։

ԱԾՈՒԽԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Ֆէյրան կղզիին մէջ (Կարմիր ծով) օսմ. կառավարութիւնը ածուխի մթերանոց մը պիտի հաստատէ, որուն շինութեանը պիտի հսկէ Հոտէյտայի Նաւամատոյցին շինութեան ճարտարագէտ Հիւսնի էֆ.։ Այդ մթերանոցին մէջ ամէն ատեն պէտք եղածին չափ ածուխ պիտի գտնուի։ Մախսուսէի Սաասէք շոգենաւով անգլիական ածուխ ղրկուած է հոն. նաեւ մեծ քանակութեամբ ածուխ յանձնարարուած է Լոնտոն։

ՇԵՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդը որոշեց որ Թթաստաններու մէջ հաստատուած շերամատուներու կառուցման համար տեղական կառավարութիւններուն կողմէ հարկ եղած օրինական արտօնութիւնը տրուի, առանց որ եւ է դժուարութիւն յարուցանելու. Այդ որոշումը բարձրագոյն հաւանութեան արժանացաւ եւ ըստ այնմ գրուեցաւ հարկ եղած տեղերը։

ՍԵՐՊԻՈՅ կառավարութիւնը Ս. Սավա պատուանշանին առաջին աստիճանը նուիրեց կայս. պալատան քարտուղարներէն Ճէվատ պէյի։

ԲԵՐԱՅԻ հեռագրատան վարի յարկի դրամարկղէն կատարուած հինգ հազար ղրուշի գողութեան խնդրին քննութիւնը առաջ կը տարուի։ Շուպէ մէմուրը Մահմուտ պէյ կ'ըսէ թէ ինք նոյն իրիկունը դրամարկղը գոցած եւ ընկերոջը՝ Միհրան էֆ.ի հետ մեկնած է եւ թէ գողցուած դրամը պէտք է փնտռել նոյն գիշերը կեցող բոսթա պաշը Ղալիպ էֆ.է, Ասիլ էֆ.է եւ դռնապան Հիքմէթ աղայէ։ Դրամարկղի մասնագէտ Գրիգոր աղա դրամարկղը քննելով հաստատեր է թէ տեղէ մը վնասուած չէ եւ իր բանալիովը բացուած է։ Գողցուած մէճիտիէները պարունակող գզրոցը բռնի բացուած եւ եւեր մասը այդ պատճառով կոտրած է։ Այն բանալին որուն համար ըսուեցաւ թէ կորսուած է, դրամարկղինը չէ, այլ դրամարկղին դրուած սենեակինը։ Գողութեան դէպքէն ետքը դրամարկղին կղպանքին տեղը կրծքուած է։ Մահմուտ պէյի հաշիւները կը քննուին։ Մահմուտ պէյ հինգ հարիւր ղրուշի չափ բաց մը ունի եղեր։ Միհրան էֆ. ալ Մահմուտ պէյի ըսածին պէս խօսած է։ Մահմուտ պէյ, Միհրան էֆ., բոսթա պաշը Ղալիպ էֆ., Ասիլ էֆ., դռնապան Հիքմէթ աղա եւ ուրիշ պաշտօնեաներ որոնց թիւը քսանի կը հասնի վաղը պիտի հարցաքննուին Բերայի հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ։

ՀԱԼԷՊԻ Նահանգին մարդահամարի նախորդ տնօրէն Սալիհ էֆ. հանգստեան Թոշակի սնտուկէն յատկացուածէն զատ, Մալիէի գանձէն ալ հինգ հարիւր ղրուշի ամսաթոշակ մը պիտի ստանայ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Տիմիթրի անուն ոսկերիչ մը մաքսէն մարգարիտ փախցուցած ատեն ձերբակալուած էր։ Տիմիթրի կը պնդէ թէ այդ մարգարիտները մաքսէն փախցուած չեն, ուստի Տիմիթրի պիտի հարցաքննուի եւ արդիւնքին վրայ հարկ եղածը ի գործ պիտի դրուի։ Մարգարիտները պահուած են մաքսատան մէջ։

ՄՈՒՍՈՒԼ ղրկուած քննիչ յանձնախումբը տեղւոյն պաշտօնեաներէն ոմանց նկատմամբ եղած բողոքներու մասին քննութիւն կատարելով արդիւնքը տեղեկագրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը ծախու պիտի հանէ վեց հատ ոսկի ժամացոյցներ որոնք Զօրոտաքի անուն մարդու մը ձեռքէն առնուած են՝ մաքսէն փախցնելու միջոցին։

ՊԻԼԿՐԱՏԷՆ մայրաքաղաքս ժամանեց կայս. Թիկնապահ եւ սերպ սահմանագլուխին քննիչ Ահմէտ Համտի փաշա։

ՀՆԱԽՈՒԶՈՒԹԻՒՆ.— Ֆրանսայի կրթական Նախարարութեան կողմէ Պ. Մորկան Մինէթէփէ գաւառին մէջ (Պասրա) հնախուզութիւն կատարելու համար արտօնութիւն ստացաւ։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ Յունաց մետրոպոլիտ Տ. Նէբոնիմոսի դէմ բողոքագիրներ ղրկուած են Ֆէնէրի Պատրիարքարանը։ Բողոքագիրները տանող անձը այդ մասին բերանացի տեղեկութիւններ ալ տուեր է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ զարգացման մասին քննութիւն կատարելու համար կազմուած յանձնաժողովը Սինոպէն ճամբայ ելեր է Ատանա երթալու համար։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎԻ մէջ հաստատուելիք

չորս փարոսներու շինութեան եւ տեւական ծախքերուն համար կայս. կառավարութեան եւ փարոսներու վարչութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները աւարտեցան։ Շինութեան ծախքը նոյն վարչութիւնը պիտի ընէ՝ կայս. կառավարութեան անունով։ Շինութիւնները յունուարին պիտի սկսին։ Փարոսներու վարչութիւնը հազար հինգ հարիւր թօնօ տարողութեամբ շոգենաւ մը պիտի գնէ՝ շինութեանց միջոցին գործածելու համար։ Շինութիւնները աւարտելէ ետքը այդ շոգենաւը ծովային նախարարութեան պիտի յանձնուի կայս. կառավարութեան հաշւոյն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը որոշած է Լոնտոնէն չորս շոգենաւեր գնել, որոնք կղզիներու եւ Գատըգիւղի պիտի յատկացուին։ Մախսուսէի վարչութիւնը խորհրդակցութիւն կը կատարէ ատոնց գնման զանազան պարագաներուն վրայ։

ԵԷՆԻԳԱՊՈՒԻ երկաթուղիի նոր կայարանին շինութիւնը մօտերս պիտի սկսի։ Ծախքը, որուն կէսը կայս. կառավարութեան եւ կէսն ալ երկաթուղիի Ընկերութեան պիտի պատկանի, 150,000 ղրուշ հաշուուած է։ Կայարանը հիմակուանին դիմացը գտնուած պարապ գետնին վրայ պիտի շինուի եւ զանազան ստորաբաժանումներ պիտի ունենայ։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ ճահիճները մաքրելու արտօնութիւն ստացող Իսմայիլ Հագգը պէյ Ճեռնհաս պաշտօնարանէն ութ-տասը ամսուան նոր պայմանաժամ մը խնդրեց կատարուելիք աշխատութիւններուն համար։ Ճեռնհաս պաշտօնարանը նկատողութեան առաւ խնդիրը։

ՍՈՒՐԲԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԸ Պէրութ պիտի փոխադրէ Մախսուսէի Քեամիլ Փաշա շոգենաւը որ Էրէյլի գացած է ածուխ առնելու համար։

ԷՐԷՅԼԻԻ ՀԱՆՔԵՐԸ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը, ծովային նախարարութեան մէկ տեղեկագրին վրայ, գրեց Գասթէմունիի կուսակալութեան՝ փութով գործաւորներ ղրկել Էրէյլիի հանքերը, որպէս զի ածուխ հանելու գործողութիւնը չյապաղի։

ԱԹԷՆՔԻ դատարաններուն գործադիր պաշտօնեաներէն Հաճի Բէթրօ, ինչպէս կը յիշուի, 500 ոսկի գողնալով Կ. Պոլիս փախած էր։ Քօնսթանթինուբոլիս կ'ըսէ թէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ ոճրագործներու փոխանակութեան մասին պայմանագրութիւն մը գոյութիւն չունենալուն համար Հաճի Բէթրօ հելլէն կառավարութեան չէ յանձնուած։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալ Պահրի փաշա որ քննական պտոյտի համար Ճէյհէնը Պէրէքէթ գաւառը գացած էր, անցեալ ուրբաթ նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը Կարմիր ծովի ածուխի հանքերու շահագործումը յանձնեց Ընկերութեան մը։

ԳԱՐԱ ԱՀՄԷՏ ԲԷՀԼԻՎԱՆ, որ Եւրոպայի մէջ մեծ համբաւ հանեց իբրեւ ըմբիշ, այսօր, Պոլսոյ Սիւլէյմանիէ թաղի իր տանը մէջ կ'ամուսնանայ նշանածին հետ որ իսլամական կրօնքը ընդունած է։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ կողմէ Թրանսվալի մէջ գերի բռնուած հինգ հարիւր Պօէրներուն հետ կան երկու Յոյներ՝ Քէսէրիէցի Քոսթի եւ Զէյմէցի Քօզմա, նաեւ հելլէն սպայ մը։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Նոյեմ. 27էն դեկտ. 4, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 250, որոնց 8ը՝ կեղծմաշկէ, 7ը՝ հարսանիթէ, 5ը՝ թիֆոյէ, 8ը՝ շնչական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան հիւանդութիւններէ։

ԽԱԲԵԲԱՆՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ զոր կը կազմեն երկու Ռումանացի, երկու Աւստրիացի եւ գերման մը՝ ամէնքն ալ Հրեայ՝ երեւան հանուեցաւ Մոսքովից եւ Լէյպովից անուն երկու Ռումանիացիներու կողմէ տրուած տեղեկութեան մը վրայ։ Ասոնք ժամանակէ մը ի վեր ռումանական անցագիրները կը կեղծէին՝ գլորիումի միջոցաւ։ Ռումանական հիւպատոսարանը խնդիրը իմանալուն պէս, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հիւպատոսարանին եւ Ղալաթիոյ ոստիկանապետ Մէհմէտ էֆէնտիի աջակցութեամբ, այդ խաբեբաներէն մէկին՝ Հէրման Շնայտէրի բնակարանը խուզարկութիւն կատարեց եւ զայն ձերբակալեց։ Այդ անձը ամէն բան խոստովանեցաւ եւ իր ընկերներուն անունը տուաւ։ Հէրման Կալաթա Սէրայի մէջ բանտարկուած է։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Սէլանիկէն կիրակի օրուան թուականով կը գրեն Մօնիթէօրի. —Անցեալ հինգշաբթի իրիկուն տրգդ. Սաքէլարիոս իր դեղարանէն տունը վերադառնալու պահուն, քանի մը հոգիներ որ անցնելուն կը սպասէին երեք անգամ հրազէն պարպեցին վրան։ Տրգդ. Սաքէլարիոս ծանրապէս վիրաւորուեցաւ. ոճիրը Կիւմէնճէ գիւղին մէջ գործուեցաւ։ Սէլանիկի հելլենական հիւպատոսը անմիջապէս նոյն գիւղը գնաց։ Կուսակալը հրամայեց Ենիճէի գայմագամին իսկոյն Կիւմէնճէ երթալ։

ԱՐԱՀԶԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Վոտինայի մէջ (Սէլանիկ) անցեալ չաբթու երեք հոգի Եորկիատի անուն վաճառականի մը վաճառատունը երթալով, սպառնական նամակ մը ցոյց տուեր եւ հինգ հարիւր ոսկի պահանջեր են։ Եորկիատիս զանոնք ճամբելէ ետքը, անմիջապէս իմաց տուեր է ոստիկանութեան։ Քանի մը օր վերջը, Եորկիատիս գիշեր ատեն իր տունը գացած միջոցին, այդ անձերը զէնք պարպեր են անոր վրայ, բայց ոստիկանութիւնը իմանալով անմիջապէս հասեր եւ ձերբակալեր է զանոնք որոնք երեք հոգի են։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Հաճի Տիմիթրի անուն չաքարավաճառ մը որ երկու տարի առաջ Ղալաթիոյ Գափճըճի փողոցը տան մը գետնայարկին մէջ իր համանունհին՝ Եվտոքսիան սպաննած էր ածելիով։ Հաճի Տիմիթրիի արարքը հաստատուած ըլլալով դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

—Ատեանը նաեւ նոյն պատժին դատապարտեց Կէյվէի Պաշըք գիւղացի Ալի անուն մարդ մը որ անցեալ մայիսին նոյն գիւղացի Պէտիմը սպաննած էր հրացանի հարուածով մը։

ԼՅՈՒՊԻ շրջակայ Համիտիէ գիւղին մէջ, երէկ, Նուրիէ անուն հինգ տարեկան աղջիկ մը զոհ գնաց արկածի մը։ Մայրը քովը չգտնուած միջոցին լամպարը բռնկելով հագուստները կրակ առին եւ թէեւ օգնութիւն հասաւ, սակայն ամբողջ մարմինը կ'այրէր. աղջիկը քիչ ետքը մեռաւ։

ՇԸՄԻԶՔՐՈՒ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ.—Դեկտ. 20, 21, 22 հինգշաբթի, ուրբաթ եւ շաբաթ օրերը գուլպաներու ցուցադրութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Շըմիզըրի Իւնիվէրսէլ վաճառատան մէջ։ Մասնաւորապէս հանրութեան ուշադրութեան կը յանձնենք սպանիական մէրինօս ապրանքը, որ զայն գործածող գնորդներու կողմէ մեծապէս գնահատուած է, իր ընտիր տեսակին եւ յատկութեանցը համար։ 3

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՈՔԸ

Այս գիշեր Դ. դեսպանական երեկոյթ, մասնակցութեամբ Սանտէ-Բաքառ ամուսիններուն՝ որոնք վօտվիլ մը, Աբուէ լը պալը պիտի ներկայացնեն։ Յայտագրին մէջ կան բաւական սիրուն բաներ, որոնց վրայ գաղափար մը կազմելու համար անպատճառ Սիրոք պէտք է երթալ։ Քօլիպրիները միշտ հոն են, միշտ սիրուն, հմայիչ ու մանաւանդ միշտ կավռօչ։

Ազգային Լուրեր

Կրօն. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Յովհաննէսեանի։— Սսոյ Կաթող. տեղապահ Տ. Կիրակոս Եպիսկ. կարգալոյծ Գարեգին վրդ. Աժտէրեանի ինչ ինչ արարքները յայտագրելով տնօրինութիւն մը խնդրած էր։ Որոշուեցաւ գրել որ եթէ կարելի ըլլայ համոզէ զայն, եւ ապաշխարելու համար ղրկէ զինքը Լիմ կամ Կտուց անապատներէն մէկը։—Սեբաստիոյ առաջնորդը Ներտինեանի ձեռնադրութեան մասին տեղեկութիւններ հաղորդած էր։ Ժողովը որոշեց գրել Տ. Պետրոս Սրբազանի, որ յիշեալ տիրացու Ներտինեանը եթէ իր բոյսյութենէն զատ ուրիշ էական պակասութիւն չունի եւ տեղւոյն մէջ եթէ անկէ արժանաւորագոյնը չկայ, իր խոհականութեան կը յանձնուի անոր ձեռնադրութեան մասին կարեւորը տնօրինել։—Եոզղատի Առաջն. տեղապահը գրով մը կը գանգատէր Պրուն-Գըշլա գիւղի Աւետիս քահանայ Ասլանեանի դէմ թէ՝ անհրաման եւ ապօրինի պսակներ կը կատարէ։ Ժողովը որոշեց կարեւորը գրել Սսոյ Կաթող. տեղապահին, հարկ եղած ազդարարութիւնը ընելու համար յիշեալ Աւետիս քահանայ Ասլանեանի։— Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ Թափուր մնացած գաւառներու համար մէկ-մէկ առաջն. տեղապահ սահմանելու խնդրով։

—Նպաստից Յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։— Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը ասկէ առաջ յայտագրով մը ինչ ինչ դիտողութիւններ ըրած էր, Հիւանդանոցէն դուրս արհեստի եւ կամ բարձր. վարժարաններ յաճախող տղոց համար Հիւանդանոցի մէջ յարկ մը սահմանելու առաջարկի մասին, սակայն Հիւանդանոցի ներքին կանոնագրին մէջ, որ Հոգաբարձութեան կողմէ ծրագրուած եւ Ազգ. Վարչութեան կողմէ հաստատուած է, արդէն այս մասին պէտք եղած կարգադրութիւնները սահմանուած ըլլալով, Յանձնաժողովը փակուած համարեց այս խնդիրը, եւ այս առթիւ վստահութիւն յայտնեց թէ Հոգաբարձութիւնը պիտի հաճի, ըստ կանոնագրի ի գործ դնել կարեւորը։— Յանձնաժողովը նկատելով որ որբանոցներու փակումէն ետքը որբերը անհրաժեշտ պէտք պիտի ունենան մասնաւոր նպաստի մը, իրենց սորված արհեստին վերաբերեալ գործիքները հայթայթելու եւ իրենց ապրուստը ճարելու համար, սկզբամբ ընդունելի դատեց անոնց մէկ-մէկ գումար հայթայթելու պէտքը, եւ որոշեց հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել այս նպատակին իրագործման համար։— Որոշուեցաւ հրաւիրել որբանոցներու Հոգաբարձութիւնները, որպէս զի արհեստանոցներու արտադրութեանց մէկ-մէկ նմոյշը ղրկեն Պատրիարքարան։— Ասկէ առաջ Մանճըլըխի Ս. Թորոս վանքին մէջ որբանոց մը բանալ որոշուած էր բարերարի մը նպաստով, եւ գործադրութիւնը յանձնուած էր Սսոյ Կաթողիկոսական Տեղապահին, սակայն այդ որբանոցին բացումը մինչեւ հիմա յետաձգուած եւ առաջարկուած էր կցել զայն Սսոյ Ժառանգաւորաց վարժարանին։ Յանձնաժողովը ընդունելի չդատեց այս առաջարկը, եւ նախորդ տնօրինութիւնը հաստատելով, որոշեց որ որբանոցը բացուի Մանճըլըխի վանքին մէջ. եւ որովհետեւ յիշեալ վանքը մօտ կը գտնուի Սեբաստիոյ Վիճակին եւ առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպ. դիւրութիւններ ունի նոյն որբանոցը կազմակերպելու, որոշուեցաւ անոր յանձնել կազմակերպութեան հոգը։— Մալաթիոյ որբանոցին արհեստարանի ծախուցը համար, ըստ խնդրանաց Հոգաբարձութեան, որբանոցին բարերարը գումար մը ղրկած ըլլալով, որոշուեցաւ յղել զայն Հոգաբարձութեան, եւ յանձնարարել որ արհեստարաններու կազմութեան հրահանգին համաձայն, առանձին հաշիւ բռնուի արհեստանոցի համար եւ անոր հասոյթը մատակարարութեան չխառնուի, որպէս ապագային յատկացուելու համար։ — Ֆոնուզի մէջ որբանոց մը բանալու համար ասկէ առաջ հրահանգ տրուած էր։ Յանձնաժողովը տեղեկանալով որ ցարդ յետաձգուած է այդ գործադրութիւնը, որոշեց ազդուապէս յանձնարարել որբանոցին կազմակերպութիւնը։ — Վանայ Սալնապատի եւ Կարմրուորի որբանոցներու Հոգաբարձութիւնները ի նորոյ կազմուած եւ յայտագրուած ըլլալով, հաստատուեցաւ անոնց ընտրութիւնը։

—Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կողմէ հետեւեալը կը հաղորդուի մեզի.— «Եէնիգաբուի բնակիչներէն հանգուցեալ Ղազարոս էֆ. Մ. Համամճեան ի կենդանութեան իւրում Բերայի Կալուածոյ պատ. Հոգաբարձութեան քով աւանդ թողած հարիւր յիսուն օսմ. ոսկիէն (80) ոսկին Հիւանդանոցիս յատկացուած ըլլալով, Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ հանգուցելոյն մայրը Ազն. Տիկին Էփթիկ Ս. Համամճեան իւր որդւոյն վերջին կամքը յարգելով եւ առ այն իւր հաճութիւնն եւս յայտնած ըլլալով, Կալուածոյ պատ. Հոգաբարձութենէն ամբողջապէս ստացած է Հոգաբարձութիւնս յիշեալ (80) օսմ. ոսկին եւ յատկացուցած ի պէտս Ազգ. Հիւանդանոցի, որոյ համար կը փութայ հրապարակաւ խորին շնորհակալիք յայտնել յիշեալ Ազն. Տիկնոջ, որ գովելի պարտաճանաչութեամբ մը իւր որդւոյն յիշատակը անմահացնելով հանդերձ՝ հարիւրաւոր պատսպարելոց սրտագին երախտագիտութեանն արժանացած է։»

—Համամճեան Սարգիս էֆ.ի մահը տխուր տպաւորութիւն մը թողուց ամէն անոնց վրայ որոնք իրեն հետ յարաբերութեան մէջ կը գտնուէին բարեկամութեամբ կամ ծանօթութեամբ։ Ինչպէս գրած էինք, Համամճեան էֆ. յանկարծական մահ մը ունեցաւ։ Նախընթաց իրիկուն, տունը դառնալէն ետքը ինքզինքը տկար զգալով, ծառային օգնութեանը կը կարօտի սանդուխներէն վեր ելլելու համար։ Անմիջապէս զինքը իր սենեակը կ'առաջնորդեն եւ լուր կու տան Տոքթ. Սիմոնօֆ ու Մատթէոսեան էֆ.ներու, բայց տակաւին անոնք չհասած՝ Սարգիս էֆ. կ'աւանդէ հոգին։ Հանգուցեալը իր նախնական կրթութիւնը ստացած է Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանին մէջ։ Առաջին անգամ պետական ծառայութեան կոչուած է 1857ին, Խարիճիէի Թարգմանութեան սենեակը, ուր իր լեզուագիտութիւնն ու խղճամիտ պաշտօնավարութիւնը գնահատուելով, բարձրացած է մինչեւ Ա. քարտուղարի պաշտօնին։ Ժամանակին արտաքին գործոց նախարարը, Ալի փաշա, շատ գնահատած էր անոր արժանիքը, եւ նոյն իսկ անոր ամուսնութեան առթիւ ներկայ գտնուած էր հարսանիքին։ Սարգիս էֆ. յետոյ Ա. քարտուղար կարգուած է Բարիզի օսմ. դեսպանատան. անկէ ետքը Հռոմի դեսպան եղած է եւ քանի մը տարի ետքը Պոլիս վերադառնալով կրկին ստանձնած է Խարիճիէի Ա. քարտուղարութեան պաշտօնը։ Վերջին պաշտօնն էր Հանր. Պարտքի վարչութեան Ռէժիի գոմիսէրութիւնը, պաշտօն մը՝ որու միջոցին գնահատելի ծառայութիւններ մատուցած էր։ Սարգիս էֆ. ունէր Պալայի աստիճան, ինչպէս նաեւ Մէճիտիէ Ա., Օսմանիէ Գ. պատուանշանները եւ բաւական թուով օտար պատուանշաններ։ Շատ հմուտ էր ֆրանսերէնի, եւ ֆրանսերէն լեզուով դիւանագիտական պաշտօնագիրներու խմբագրութեան։ Սարգիս էֆ. կը թողու կին մը՝ քեռորդի հանգուցեալ Թագւորեան Պօղոս Պատրիարքի, եւ մանչ ու աղջիկ զաւակներ։

Այրի Տիկին Սարգիս էֆէնտի Համամճեան, Շուրը պէյ, Լեւոն պէյ, Օրիորդք Հօրդանս եւ Գոհար Համամճեան, Տէր եւ Տիկին Թագւոր էֆէնտի Համամճեան, Տէր եւ Տիկին Ճիւմպուշեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Զարեհ Թաքթաքեան եւ որդին, ինչպէս նաեւ համայն ազգականք ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն ըզ դառնաղէտ մահ

ՎՍԵՄ. ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ
ԱՌԱՋԻ ՌԷԺԻԻ

որ հանգեաւ ի Տէր յետ կարճատեւ հիւանդութեան ի հասակի 62 ամաց։

Ազգականք եւ բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, որ պիտի կատարուի յառաջիկայ Հինգշաբթի, 7 Դեկտ. ի ժամ 5½ (Ը. Թ.) ի Սուրբ Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ Բերայի եւ անտի փոխադրուելով Իւսկիւտարի Ազգ. Գերեզմանատունը, պիտի ամփոփուի իւր ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ։

Թափօրը պիտի մեկնի տունէն, Բերա մեծ փողոց թիւ 166

Հրաւէր չընդունողներէն կը խնդրուի նկատել զայս իբր այն ներկայս։

6/19 Դեկտ. 1900

Մասնաւոր շոգենաւ մը պիտի մեկնի Գալաթաէն Իւսկիւտար, ժամը 7ին։

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Դեկտեմբեր 16ի թերթերէն)

ՉԻՆՈՒ ԽՆԴԻՐԸ.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը, փափաքելով որ աւարտին Բէքինի մէջ կատարուած նախնական բանակցութիւնները, ընդունեց է Անգլիոյ առաջարկութիւնը թէ վերջնական բանակցութիւնները սկսելէ առաջ Չինացիները պէտք է ընդունին Տէրութեանց պայմանները։

—Բէքինէն քսան մղոն հեռուն գանձ մը գտնելու համար ղրկուած անգլիական արշաւախումբը վերադառնալով, յայտարարեր է թէ այդ գանձին համար տեղեկութիւն տուող մարդուն դիակէն զատ ուրիշ բան մը չեն գտեր։

—Հան-Քէուէն Շանկայ ղրկուեր է պատճէնը այն հաշտութեան պայմաններուն՝ զորս Թուան իշխանը պատրաստած է եւ որուն հաւանած է մեծ Խորհուրդը անցեալ օգոստոսին։ Այդ տարօրինակ ծրագիրը 25 յօդուածներէ կը բաղկանայ։ Ատոնց մէկը կը տրամադրէ թէ Տէրութիւնները պէտք է 400 միլիոն թաէլի հատուցում մը ընեն Չինու. օտար եկեղեցիները գրաւի տակ առնուին. նաեւ Տէրութիւնները 400 միլիոն թաէլի հատուցում մը վճարեն Պօքսըրներուն։

—Քանթօնէն կը ծանուցանեն թէ Օզի-Բինկի մէջ քանի մը հոգի ծանուցումներ փակցուցած եւ դրամ խոստացած ըլլալով օտարական սպաննողներուն, ձերբակալուեր են։ Ատոնցմէ քսան հոգի քանի մը օրէն պիտի գլխատուին։

—Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ Պ. Պալֆուր պատասխանելով չինական խնդրին կարգադրութեանը մասին եղած հարցումի մը, յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը կը յուսայ որ Տէրութիւնները մօտ օրէն իրենց միջեւ պիտի համաձայնին, բանակցութիւններէն առաջ սահմանուելիք հիմերուն վրայ, եւ Անգլիոյ կառավարութիւնը տեղեկութիւն մը չունի՝ Չինու արքունիքին Բէքին դառնալու լուրին վրայ։

—Չինու կայսրը պիտի ընդունի Տէրութեանց կողմէ առաջարկուած հետեւեալ տասը պայմանները.—Ա. Եօթը հարիւր միլիոն թաէլի հատուցում մը՝ վաթսուն տարիէն վճարելի եւ ներքին մաքսերու հասոյթովը երաշխաւորուած։ Բ. Պարոն Ֆոն Քէթէլէրի համար յիշատակարան մը կանգնել Բէքինի մէջ։ Գ. Չինու կայսեր մօտաւոր ազգականներէն իշխան մը Պերլին ղրկել։ Դ. Թագուի եւ Բէքինի հաղորդակցութեանց ճամբաները գրաւուին օտար զինուորներու կողմէ։ Ե. Պօքսըրներու կուսակից պաշտօնատարները պատժուին։ Զ. Հինգ տարի Բէքինի չինական քննութեանց չընդունիլ այն ընտրելիները որոնք օտարականներուն դէմ խռովութիւններ գործուած քաղաքներու բնակիչներէն են։ Է. Արտաքին գործոց Խորհուրդը ջնջել։ Ը. Դեսպանները արտօնուին ամէն ատեն արքունիքին հետ ուղղակի յարաբերութեան մտնելու։ Թ. Զէնքերու եւ ռազմամթերքներու մուտքը արգիլել։ Ժ. Շան-Հայ-Քուանի, Թագուի եւ Բէքինի ծովային ու ցամաքային բոլոր ամրութիւնները քանդել։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ.— Լորտ Քիչնէր դեկտ. 14 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Բրէթօրիայէն.— «Քլէմէնց զօրավարը իր զինուորներուն հետ Քոմանտօ-Նէք վերադարձաւ, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու։ Կը ցաւիմ ըսելու թէ կորուստները բաւական շատ են։ Տասնըչորս հոգի մեռան, որոնց 5ը սպայ եւ 573 հոգի վիրաւորուեցան կամ անյայտացան. ատոնց ալ 18ը սպայ են։ Ատոնց մէջ կան Նորթըմպըրլանտի Հրացանաձիգներէն չորս գումարտակներ։ Պօէրներն ալ շատ կորուստ ունեցան։ Նօքս զօրավարը դէպ ի հիւսիս՝ մինչեւ Թապանչուի երկաթուղիի գիծը՝ հալածեց Տէվէթ զօրավարը. այդ տեղը մեր զինուորներուն ձեռքը կը գտնուի։ Տէվէթ իր 2300 Պօէրներով, քանի մը անգամ փորձեց անգլիական գիծերը անցնիլ, բայց չյաջողեցաւ։ Քանի մը Պօէրներ, սակայն, յաջողեցան անցնիլ։ Զասթրովի մօտ երկու պզտի զօրախումբեր կը կռուին Սփիուալէն ու Ռուզվիլէն եկող անգլիական հեծեալներու հետ։»

Լորտ Քիչնէր նոյն օրուան իրիկունը սապէս կը հեռագրէ.— «Թապանչուի մօտ Տէվէթ յարձակում մը փորձելով, մեծ կորուստներ ունեցաւ։ Մեր զինուորները անոր ձեռքէն առին երկու թնդանօթ որոնց մէկը Տէվէթ գրաւած էր Տէվէթստորբի մէջ. նաեւ քանի մը վակոն ռազմամթերք։ Քսաներկու Պօէրներ գերի ինկան՝ ձիերու եւ ջորիներու հետ։»

—Մալթա գտնուած անգլիական 400 թեթեւաշարժ հեծելազօրքերը յունուարին Բարեյուսոյ Գլուխը պիտի ղրկուին։

Հեռագիր Այսօրուան

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 18 դեկտ.—Երեսփ. Ժողովը ամբողջ օրը զբաղեցաւ ընդհանուր ներման ծրագրին վիճաբանութեամբը։ Յաջորդաբար չորս նիստեր կազմել պարտաւորուեցաւ՝ աջակողմին խափանարար ընթացքին հետեւանքով։ Նիստերը տեւեցին մինչեւ կէս գիշերէն երկու ժամ ետքը։ Ժողովը մերժեց առաջարկուած կարգ մը փոփոխութիւններ։ Ատոնց մէկը ներկայացուցած էր Պ. Մասալիօ՝ Մատնութեան ոճիրներու համար, Պ. Ռընօ՝ զինուորական Խորհուրդին դատապարտութեանց համար, Պ. Լանիէլ՝ առողջապահական ոստիկանութեան օրէնքին դէմ մեղանչողներուն համար, Պ. Ռէժան՝ սնանկութեանց, Աբբա Լըմիռ՝ գործարաններու հաշուակալներու համար, Պ. Ռօշ՝ Գերագոյն Ատեանէն դատապարտուածներուն եւ Պ. Պէռնար՝ Բանամայի գործին համար։ Վերջապէս ընդհանուր ներման ծրագրին ամբողջութիւնը ընդունուեցաւ 2ի դէմ 156 ձայնով։

—Քուինէ հարիւրապետը, նամակ մը ուղղելով նախարարապետ Վալտէք Ռուսօյի, ըսաւ թէ Տրէյֆիւսի վերջին դատավարութեան միջոցին յիշուած հեռագիրը կեղծ է։

ՉԻՆՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ հիւպատոսները կը բողոքեն Սանկայի՝ Բիանկ-Սիի կառավարիչ կարգուելուն դէմ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրէթօրիայէն կը հեռագրեն թէ Պօէրները Օռանժը անցեր են՝ Ալիուալ-Նորթի արեւմտեան կողմը։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.— Խորհրդարանը ստուար մեծամասնութեամբ հաւանեցաւ խնամակալ-թագուհիին գրոյն՝ Աստուրիի իշխանուհիին ամուսնութեանը առթիւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 դեկտ.— Շանկայէն կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ կուսակալ Չանկ հաղորդեր է օտար հիւպատոսներուն թէ Չինու արքունիքը որոշած է հաշտութիւնը կնքուելէն ետքը Բէքին դառնալ։

ՀՌՈՄ.— Բէքինէն դեկտ. 18 թուականով կը հեռագրեն Ստէֆանի գործակալութեան թէ Տէրութեանց դեսպանները վաղը պիտի գումարուին։ Հաւանական է որ վերջնապէս համաձայնին Չինու ուղղուելիք ծանուցագրին համար։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԷԲԹԱՈՒՆ.—Պօէրները, Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրը մտնելէ ետքը, չաբաթ օրը հանդիպեցան Անգլիացիներուն որոնք ետ քաշուեցան կորուստներ տալով։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը վիճաբանեցաւ ընդհանուր ներման ծրագրին վրայ։ Քանի մը երեսփոխաններ խօսելէ ետքը, պահանջուեցաւ որ վիճաբանութիւնը հինգշաբթի օրուան յետաձգուի։ Աջակողմը պահանջեց որ յականէ յանուանէ քուէ տրուի։ Յետաձգումը մերժուեցաւ։ Պ. Պէրնառ պահանջեց որ Բանամայի գործին համար դատապարտուածներն ալ ընդհանուր ներումէն օգտուին, նաեւ յականէ յանուանէ քուէարկութիւն կատարուի. այդ առաջարկութիւնը մերժուեցաւ։ (Ձայներ. «հինգշաբթի»)։ Ժողովը ընդունեց արտասովոր նիստ մը կազմելու առաջարկութիւնը։ Նիստը ընդհատուեցաւ ձեւի համար եւ անմիջապէս վերսկսաւ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. Ժողովը ընդունեց բոլոր ելմտացոյցերը. Նիստերը դադրեցան մինչեւ յունվ. 24։

ԱՒՍՏՐԻԱ - ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ.—Երէկ բացուեցաւ նահանգային ժողովներու մեծ մասը։ Թիրոլի ժողովին մէջ իտալացի երեսփոխանները յայտարարեցին թէ տասը տարի քուէ տալու իրաւունքէն զրկուելէն ետքը, եկած են խստիւ դիմադրել ամէն տեսակ որոշման ու առաջարկութեան, մինչեւ որ ինքնօրինութեան խնդիրը իրենց պահանջումներուն համաձայն չկարգադրուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը, հրամանագիր մը ուղղելով ծովային նախարարութեան, խորին ցաւով ծանօյց Կնայզենաու մարտանաւին ընկղմիլը. կայսրը նաեւ համոզում յայտնեց թէ նաւատորմը, հակառակ նոր եւ ծանր փորձութեանց, ամէն ատեն հաւատարիմ պիտի մնայ իր պանծալի նպատակին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պէռլինի ամերիկեան դեսպան Պ. Լէյշման միեւնոյն պաշտօնին կոչուեցաւ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Անոր յաջորդեց Յունաստանի, Ռումանիոյ ու Սերպիոյ ամերիկեան դեսպան Պ. Հարտի. ասոր ալ Պ. Չարլս Ֆրանսիզ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ
Սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը
(Միջին ընթացք)

Աշճեան Միքայէլ էֆէնտիի Պ. գործն է այս գիրքը՝ որ մեծ խնամով պատրաստուած է վարժարաններու համար։

Գինը ամէն տեղ 4 ղրուշ է։

Դպրոցներու համար բացառիկ զեղչ հարիւրին 30։

Դիմել Կ. Պոլիս, ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՍԿՈԹԻ ՄՕՐՈՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սկոթ եւ Պօուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սկոթի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլայի եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս ճաշոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրուի ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՍԷՆ ԺՈՐԺ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
HOPITAL S. GEORGES

Սէն Ժօրժ հիւանդանոցի տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ՝ տօքթէօր Յակոբօֆ ներկայ պիտի գտնուի նոյն հաստատութեան մէջ ամէն հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրեր, մինչեւ կէսօր, ու մանկանց հիւանդութեանց վիրաբուժական գործողութիւններ ու խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

691 Կճիէ Հիւանդանոցի
Ղալաթիա, 13 դեկտ. 1900 1—8

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ
ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	06½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	09
Ամէնէն վար գին	»	25	06
Ռումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	112	—
Ամէնէն բարձր գին	»	112	25
Ամէնէն վար գին	»	111	87

ԲԱՑՈՒՄ 6 Դեկտ.

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	25	07
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	111	87
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕՄ.		1	03
Սօս. Օթ. Շամէ է Վալէօն		[illegible]	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		[illegible]	25
» Ծուխսանս		197	—
« պարտաթ.		463	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		69	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղր.	109	05
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	22	96½
» » » չէք	»	22	81½
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	19
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	87

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղր.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	[illegible]	06
Պօլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիգ	»	[illegible]	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէթալիք	»	96	—
Ռուսալի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
ԲԱՐԻԶ, 18 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	07
» » 3½ %		102	75
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. } բաց.	Ղր.	23	45
} գոց.	»	23	40
» « « Բ.	«		
« « « Գ.	»	26	75
Օսմ. Նոյն. Պանքա	Ֆր.	541	—
Օսմանիէ	»	441	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	—
Օսմ. մաքսատուն	»	[illegible]	—
Օսմ. Ռէժի	»	318	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Թիւրք 4 %		486	—
Քրէտի Լիօնէ		1077	—
Իտալական Ռանթ	»	95	70
Սպանիական արտաքին	»	70	35
Թրանսվալ	»	71	50
[illegible]	»	25	85
[illegible]	»	2	-

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	48	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	81
Օսմանեան Պանքա	11	75
Ռուսական 1880	—	—
Հելլենական 5 %	[illegible]	50
» Մօնօբօլ	43	50
Պուլկարական 1888	83	50
Եգիպտոսէն իւնիֆիէ	103	[illegible]
Տօմէնիալ	100	—
Թրանսվալ	2	81
Այտըն երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	300

ՎԻԷՆՆԱ, 18 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Լոնտոնի վրայ	»	240	10
Ռումէլիի երկաթուղի	»	106	20
Օսմ. Ռէժի	»	295	—

ՊԷՐԼԻՆ, 18 Դեկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	65
Ռումէլիի երկաթուղի	»	109	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	20	120

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

Ընտիր, Հոտաւէտ, Խնայողական

ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ

Ամէն տեսակ թէյերու նոր բերքերէն մեծ քանակութեամբ հասած է ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը։ Թէյի սիրահարներն ու ամէնէն փափկաճաշակներն իսկ վերջին ծայր գոհ պիտի մնան այս թարմ թէյերէն, որոնք ընտիր, առողջապահիկ եւ հոտաւէտ ըլլալով հանդերձ անմրցելի ըլլալու աստիճան աժան են։

Գաւառներու յաճախորդք թէյ գնելու համար պէտք չունին անձամբ գալու, նամակով թող դիմեն ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատան, ուր ամենամեծ խնամով, զգուշաւորութեամբ կը գործադրուին ամէն կարգի յանձնարարութիւն մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։ Դիւրութեան համար՝ թէյերուն փոխարէնը կարելի է վճարել նաեւ երբ ապրանքները բեռցուին ու Քոնոսմէնթօն ներկայացուի գնողին։ Կեղծ թէյ չգնելու համար հաճեցէք ուշադրութիւն ընել վերի մարքային եւ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ անուան։ Կեդրոնատեղին՝ Կ. Պոլիս. Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ Խանի դրան կից, թիւ 10, Կ. Եավրուեան Ց. Իսագուլեան մեծ վաճառատունը։ 18

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆՈՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Արքայական հրամանագրով տրուած
1853 ապր. 26ին կառավարութեան
հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, ևլն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(Միեւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն շոգենաւի, երկաթուղիի, բիսիկլի ևլն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 փրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 փր. մահուան պարագային, 15,000 Փր. արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ փրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինսայէթ խան, թիւ 7, 8, 9:

ՌԻՒՄԱԹԻԶՄԷ ՏԱՌԱՊՈՂԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿԸ

Ազնիւ ընթերցողք,

Ձեզի ծառայութիւն մատուցանելու նպատակով գրեցի այս կարեւոր նամակս, ուշադրութեամբ կարդացէ՛ք կ'աղաչեմ:

Ես ռըւմաթիզմի տանջանքներէն յուսահատած դժբախտ մըն էի, կեանքիս մեծագոյն մասը ցաւերով, խոցոտումներով, խիթերով կ'անցնէի, յուսահատելու աստիճան տառապանքով: Շատ անգամ անդամալոյծի երեւոյթ կ'առնէի, անկարող կ'ըլլայի աջէն ձախ դառնալ: Թեւերս, թիկունքս ու սրունքներս կը փտտէին, այնչափ սաստկութեամբ կ'ազդէր ռըւմաթիզմը ամբողջ կազմուածքիս վրայ:

Մեծահռչակ բժիշկ մը որ ռըւմաթիզմի (յօդացաւի) մասնագէտ էր, ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕՐ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՅԻՆ ՊԱՆԵՍՕՐ ԴԵՂԸ յանձնարարեց ինծի: Ես որ բազմաթիւ փորձերէ յուսահատած էի, թէեւ քիչ մը կասկածով բայց վերջապէս շիշ մը գնեցի: Դեղը սուղ թուեցաւ աչքիս, բայց առաջին պանեօն ընելուս պէս, ցաւերս հոն դադրեցան ու սկսայ ազատ շունչ առնել: Յետոյ ամէն երկու օրն անգամ մը 40 աստիճան տաք ջուրի մէջ կէս ժամ չափ պանեօ կ'ընէի ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕՐ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՅԻՆ ՊԱՆԵՍՕՐ ԴԵՂՈՎ: Տասներկուերորդ պանեօն կատարելապէս բժշկուեցայ և հիմայ այն ատենէն ի վեր ողջ առողջ հանգիստ կեանք կը վարեմ, մինակ ամիսը մէկ պանեօ կ'ընեմ, հիւանդութեան վերադարձին դէմ նախազգուշութեան համար: Այս առաւելութիւնները վայելելով, համոզուած եմ որ ռըւմաթիզմի ամէնէն աժան դեղը ՏՕՔԹ. ԼԱՄՕՐ ԱՐԻՒՆ ՇԻՆՈՂ ԵՒ ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՅԻՆ ՊԱՆԵՍՕՐ ԴԵՂՆ է, որովհետեւ հիւանդութիւնը հիմնապէս կը բուժէ:

Նիս 1899 Մայիս 15 ԱԼՊԷՐ ԺՕՉԷՖ

Տօքթ. Լամօի արիւն շինող հակառիւմաթիզմային պանեօի դեղը, ամէն մեծ դեղարաններու և դեղավաճառանոցներու մէջ կը ծախուի: 652 8—30

ՍԻՆ ԿԸՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները գրեթէ անզուգական պտղաբերութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ:

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է:

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ՊԷՐԱ, Շիշանէ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց:

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին եաեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13:

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք ևլն: Աննման դեղ այտուցներու և կօշտի համար:

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը):

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփոֆոսֆիթը: Խիստ համեղ է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ: Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾՈՒԽՏԸ, ՀՈՑԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ 531

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել:

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօրեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի: Ազդեցութիւն անմիջական: ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ: Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու: Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն:

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ:
504 3—56

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլէ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ալմէնեան	10500	Խիօքշիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Յօրքշըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ալէնեան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Գօռնիշեան	8000	Ալզաշիրն	2500
Վիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալօնիան	3700	Թօրրզօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիպօն	800
Ֆօսպիան	3500		

Ապրանքի տէրերն կը խնդրուի իրենց, ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Պոլսոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել՝ շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, ջրափին վրայ
Հէճ անդր մաքսատան
600

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ. Ց. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396
(Եանենի գարեջրատան վրայի յարկը, նիւղ Զըլպուլեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապեալ ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, ոսկի, ճաշակաւոր և գեղեցիկ արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ, առանց ցաւի ակռահանութիւն:

Ց. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի:

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	188
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Սիրքօ	1785
Արգօսդօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1123
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորատիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրքօ	3827
Կրիֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթէլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Կայրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքուատօ	487
Կալիպսօ	1337	Էրագօ	1841	Ֆլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլըրնօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Կազօ	1094	Ֆինլանտ	1823	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէօնարտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Դիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Փլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Պէրբարգ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 16ին:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 23—24. Քէչէճի Մէլէք խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

Գշ. 5 18 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 6 19 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա 10ին միջօրէէն առաջ (կը կենայ Աղեքսանդրիա, Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ և Թրիփօլի).
Եշ. 7 20 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 7 20 Ինէպոլու, Սինոփ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բաթում և Ն. Ռուսիա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Ուրբ 8 21 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Դեկտ. 24ին Սիւրիայի, Անատոլ. եզերքէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Դեկտ. 19ին Անատոլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում:
» 25ին Սիւրիայի, ուղ. Մարսիլիա:

Ճամբորդ կ'ընդունի Բարիզի համար. Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան Թօփ Հանէ, Քարակէօյ 516 Ֆ. ՕՐՏՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Նոյեմբ. 1 (Ն. Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 224 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 223 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.				Ժ.	Վ.
12	—	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3	—
12	43	»	Կէօքճէ Քըսըք	»	2	20
1	41	»	Սապօնճը Բունար	»	1	38
2	34	»	Ալայունտ	»	12	40
3	17	»	Չէքիւրլէր	»	11	55
4	18	»	Տէօյէր	»	11	8
4	47	»	Իհսանիյէ	»	10	24
5	11	»	Համամ	»	9	56
5	21	»	Կազլիկէօլ Համամ	»	9	47
6	13	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	15
6	48	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	8	22
7	41	»	Չայ	»	7	34
8	27	»	Իսհագլու	»	6	44
8	51	»	Եասսիան	»	6	19
9	20	»	Աք Շէհիր	»	5	57
9	52	»	Ազարի քէօյ	»	5	19
10	34	»	Չավուշճը քէօյ	»	4	37
11	12	»	Իլկըն	»	4	5
11	59	»	Գատըն-Խանը	»	3	13
12	48	»	Սէրայ-Ինի	»	2	31
1	20	»	Մէյտան	»	1	53
2	22	»	Բունար-Պաշը	»	12	48
3	—	ժմ.	Գօնիա	մկն.	12	—
իրկն.					առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 124 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 123 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.				Ժ.	Վ.
1	—	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	12	41
1	49	»	Աք Պունար	»	11	54
2	35	»	Ալբիւ Քէօյ	»	11	16
3	23	»	Պէյլիք Ախուր	»	10	20
4	38	»	Սարիքէօյ	»	9	13
5	35	»	Պիչէր	»	8	8
6	20	»	Սաքիլէր	»	7	23
7	—	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	51
7	55	»	Բօլաթլը	»	5	59
9	17	»	Մալը Քէօյ	»	4	25
10	19	»	Սէնճան Քէօյ	»	3	10
11	12	ժմ.	Էնկիւրիւ	մկն.	2	15
իրկն.					առտ.	

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 խառն Իրկն.		Թ. 424 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու		Թ. 423 խառն Առտու	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.				Ժ.	Վ.	Ժ.	
6	30	8	—	մկն.	Համիտիէ	ժմ.	5	42	7	12
6	48	8	18	ժմ.	Ատա-Պազար	մկն.	6	—	7	30

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 328 խառն Առտու		Թ. 330 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 327 խառն Առտու		Թ. 329 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.				Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
2	45	12	50	մկն.	Ալայունտ	ժմ.	1	45	11	55
3	5	1	10	ժմ.	Քէօթահիա	մկն.	2	5	12	15

—)(121)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԵ.

ՍՆՈՎՏՕՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՂՋԻԿԸ

2

—Այնքան երաժշտական, պատասխանեց: որ կարծես կը հրապուրէր ու կը դիւթէր ոչ միայն միտքս այլ մարմնոյս ամէն ջիղերը:

—Կրնայի՞ր նկարագրել զայն:

—Նկարագրել ձայն մը, յարեց խնդալով: Ո՞վ կրնար նկարագրել ձայն մը:

—Դուն, Ուինի, դուն միայն: Նկարագրէ խնդրեմ:

—Չեմ գիտեր թէ, ըսաւ, կը յիշե՞ս մեր առաջին պտոյտը Ռաքսթոնի ճամբուն վրայ, երբ գրգռիչ բաղդատութիւն մը ըրի Թռչուններուն ձայնին և մարդոց ու կանանց ձայնին միջեւ:

—Արդարեւ, կը յիշեմ, ըսի. կը յիշեմ թէ ինչպէս այն գաղափարը ունեցար թէ Թռչուններուն մէջէն ագռաւները միայն կրնային մտիկ ընել մարդկային ամբոխի մը շաղփաղփութեանց:

—Լաւ, Հէնրի, կրնամ գաղափար մը տալ քեզ այդ պարոնին ձայնին մասին, ըսելով որ ամէնէն աչքհամարկոտ կեռնեխներն ու սոխակները պիտի սիրէին զայն: Արդարեւ սիրեցին ալ, ինչպէս յետոյ հասկցայ երբ անոր հետ պտոյտներ ըրի: Շեշտի ամէն մէկ փոփոխութեան մէջ երաժշտութիւն կար, և աւելի զատ կը թուէր ինծ թէ այս երաժշտութիւնը ծնունդ առած էր շեշտով մը զոր սորված էի քու սիրական ձայնէդ՝ տղայութեանս ատեն այն շեշտը զոր վիշտն ու տրտմութիւնը միայն կրնան տալ, ուրիշ ոչինչ: Անոր խօսած ատենը ունկնդիրը այնքան կը հրապուրուէր որ կը սիրէր այդ խօսող մարդը: Երբ ձայնը դադրէր, իր հրապուրանքին ալ մէկ մասը կը դադրէր: Բայց ձայնը նորէն լսելուն պէս մարդուն կախարդանքը զօրաւոր կ'ըլլար որպէս յառաջ:

3

Ուինիի պատմութեան միջոցին այդ պարոնին ո՛վ ըլլալուն նկատմամբ աղօտ լոյս մը ծագած էր միտքիս մէջ. և հիմա անոր ձայնին վրայով բառերը այդ աղօտ լոյսը լուսաւոր գաղափարի մը կը փոխէին: Տարակոյսս ստուգելու համար մեծագոյն անհամբերութիւն ունէի հիմա: Բայց իմ բուռն հետաքրքրութեանս ամէնէն աւելի սուր հանգամանք մը տուողը սա պարագան էր թէ ինչպէս ազատած էր անոր ձեռքով:

—Ուինի, ըսի, բան մը չըսիր անոր երեւոյթին վրայ. կրնա՞ս նկարագրել իր դէմքը:

—Իր դէմքը նկարագրե՜լ, ըսաւ Ուինին: Եթէ նկարիչ մը ըլլայի մտքովս կրնայի նկարել զայն: Բայց ո՞վ կրնայ դէմք մը նկարել բառերով:

Յետոյ սկսաւ նկարագրել պարոնին կերպարանքը և փորձ մը տուաւ ինծ այն նկարագրական կարողութենէն որ սովորաբար կը զարմացնէր զիս տղայութեանս և որ սակայն յետոյ տեսայ որ Կալլէսի աղջկանց մասնաւոր մէկ յատկութիւնն էր:

—Ամենամանրամասն նկարագրութիւն մը կ'ուզէի անոր վրայով, ըսի:

Խնդաց և յարեց.

—Ուրեմն իր ճակտէն սկսելու եմ նախ: Գրեթէ մարմարիոնի գոյն մը ունէր և հակապատկեր մը կը ձեւացնէր՝ թէպէտ ոչ շատ զգալի՝ իր կարճ կտրուած սեւ մազերուն հետ, որոնք մեղմիւ կը գալարուէին մասամբ մերկ քունքերուն շուրջը: Ճակատը իր ձեւին մէջ այնքան կատարեալ էր որ կարծես իր գեղեցկութեան շուքը կը ձգէր միւս բոլոր դիմագիծերուն վրայ. չէր թողուր որ ուշադրութիւն ընէի թէ այս միւս դիմագիծները՝ աչքերէն վար՝ գեղեցիկ չէին իրենք իրենցմէ: Աչքերը, որ ակնոցներուն տակէն ինծի կը նայէին թուխի ու գորշկապոյտի մէջտեղ գոյն մը ունէին, բայց անոնց մէջ կը փայլէին լոյսեր որոնք ոչ գորշագոյն էին, ոչ թխագոյն, ոչ կապոյտ, — զարմանալի լոյսեր: Եւ բիբերուն խորը շարժող ու կենդանի այս անբացատրելի լոյսերուն էր որ իր դէմքը կը պարտէր իր տարօրինակ ձգողականութիւնը: Բաւական նկարագրեցի՞ զինքը, թէ ոչ դէմքին ամէն մասերը զատ զատ կ'ուզե՞ս:

—Շարունակէ, Ուինի, խնդրեմ շարունակէ:

—Լաւ ուրեմն: Աչքերուն մէջտեղ՝ քիթին վերի անկիւնը ուր ակնոցը զետեղուած էր, խորունկ կերպով տպաւորուած գիծ մը կար որ ակնոցին թելին երկարաձեւ ճնշումէն առաջ եկած ըլլալու երեւոյթն ունէր: Տակաւին շարունակե՞մ:

—Այո, այո:

—Դէմքին գեղեցկութիւնը, ինչպէս ըսի, վերի մասին վրայ սահմանափակուած էր ամբողջովին: Չէր տարածուեր այտոսկրներէն վար, որոնք լաւ ձեւ մը ունէին:

—Բերա՞նը, Ուինի: Նկարագրէ զայն. և յետոյ պէտք չունիմ հարցնելու քեզ իր անունը, թէպէտ դուն ալ չես գիտեր գուցէ:

—Մութ թխագոյն պեխ մը կը ծածկէր բերանը: Միշտ մտածած եմ թէ անհրապոյր է բերան մը, երբ իր շրթունքները այնքան մօտ են ակռաներուն որ կարծես անոնց պիտի փակչին, և սակայն ի՜նչ բարի կին մըն է Տիկին Շէյլս, որուն բերանն ալ միեւնոյն ձեւը ունի: Բայց միւս կողմէ երբ ակռաներուն ու շրթունքներուն մէջտեղի միջոցը չափազանց մեծ է, ոչ մէկ բերան կրնայ կարծեմ գեղեցիկ կոչուիլ: Այսպէս թէպէտ պարոնին բերնին ձեւը գէշ չէր, շրթունքը չափազանց հեռու էր ակռաներէն. ու երբ խնդար...

—Ի՞նչ կ'ըլլար, Ուինի, մանաւանդ կ'ուզեմ գիտնալ իր խնդուածքը:

—Ուրեմն ըսեմ ձեզի: Խնդացած ատենը ակռաները չափէն աւելի կը տեսնուէին և ասիկա քիչ մը երգիծաբան արտայայտութիւն մը կու տար իր բերնին:

—Ուինի, ըսի, պէտք չունիս հիմա ալ պարոնին անունը ինծի ըսելու: Քանի մը խօսքով շատ աւելի աղէկ նկարագրեցիր զայն որքան ես չպիտի կրնայի հարիւր նախադասութեամբ:

—Ես անտարակոյս ըսաւ պատճառ մը չկայ որ իր անունը չըսեմ քեզի, յարեց խնդալով. վասն զի եթէ կայ բառ մը որ երաժշտական ըլլայ ականջներուս մէջ, այն ալ անունն է անո՛ր որուն ձայնը երաժշտութիւն է, — տ'Առսին: Երբ ըսաւ ինծ թէ ամէն բան պիտի գիտնայի ժամանակին, և թէ ինծ համար գիտնալիք բան մը չկար բայց միայն ինչ որ սփոփանք պիտի տար ինծ, և երբ յարեց «Վստահէ ինծի,» ես պատասխանեցի «Ո՛վ չվստահիր ձեզի. Համբերութեամբ պիտի սպասեմ մինչեւ որ ըսէք ինծի ինչ որ ունիք ըսելիք»: «Ուրեմն, ըսաւ, լաւագոյն բանը քեզ համար մէկ երկու ժամ այդ բազմոցին վրայ պառկիլն ու հանգչիլն է. քնացիր եթէ կրնաս, մինչ ես երթամ ու մէկ քանի կարեւոր գործերու նայիմ»: Յետոյ սենեակէն հեռացաւ: Ուրախ եղայ մինակ մնալուս, վասն զի սոսկալի կերպով յոգնած էի, որպէս թէ մարմնական մեծ աշխատութիւններ ըրած ըլլայի: Պառկեցայ բազմոցին վրայ և անմիջապէս քունս տարած ըլլալու է: Երբ արթնցայ միեւնոյն բարի կերպարանքը գտայ իմ մօտս, և միեւնոյն բարի աչքերը որ կը հսկէին իմ վրայ: Պ. տ'Առսի ըսաւ ինծ թէ երկու ժամ քնացած էի և թէ այդ քունը կը յուսար թէ կազդուրած էր զիս: Ըսաւ ինծ թէ ամէն օր սովորական պտոյտ մը կ'ընէր, և հարցուց ինծ թէ կ'ուզէի՞ ընկերանալ իրեն: «Այո, ըսի, կ'ուզէի ընկերանալ»: Նոյն պահուն պատուհանին առջեւէն երկաթուղիի պաշտօնեաներ անցան, զորոնք տեսնելուն տ'Առսի ըսաւ.

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ
(Շարունակելի)